

תפסיר רס"ג

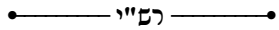
ההה למנוחת שבת ושני וחמישי

והיה עקב

יב) פִּיכּוּן גִּזָּא מֵא תִּסְמְעוּן הַדִּיה אֲלֵאחֲכֵאם. וְתַחֲפִצִּיהֵא וְתַעֲמִלוּהֵא. יַחֲפִיץ אֱלֹהֵי רַבֵּךְ לָךְ. אֲלַעְהֵד וְאֲלַפְצִּל. אֲלֹדִי קֶסֶם לְאֲבֹאֵיךְ: יג) פִּיחֲבֵבֵךְ. וַיִּבְאֲרֵךְ פִּיד וַיִּכְתֹּרֵךְ. וַיִּבְאֲרֵךְ פִּי תִמְרֵךְ וְתִמְרֵ ארְצֵךְ. בָּרֵךְ וְעֲצִירֵךְ וְדַהֲנֵךְ. נְתַאֵג בְּקִרְדֵךְ וְגִפְרֵאת גִּנְמֵךְ. פִּי אֲלֵבֵלֵךְ. אֲלֹדִי קֶסֶם לְאֲבֹאֵיךְ אֵן יַעֲטִיכֵהֵא: יד) וְתִכּוּן מִבְּאֲרֵךְ מִן גְּמִיעַ אֲלֵאמֶם. וְלֹא יִכּוּן (י"ז: יִבֵּק) פִּיד עֲאֻקֵר וְלֹא

וְהִיָּה | עֵקֵב תִּשְׁמְעוּן אֶת הַמְּשֻׁפָּטִים הָאֵלֹהִים וְשִׁמְרַתֶּם וְעֲשִׂיתֶם אֹתָם וְשָׁמַר יְהוָה אֱלֹהֶיךָ לָךְ אֶת-הַבְּרִית וְאֶת הַחֻסֵּד אֲשֶׁר נִשְׁבַּע לְאֲבֹתֶיךָ: וַיְהִי חֶלֶף דִּתְקַבְּלוּן. ית דִּינֵיָא הָאֵלִין. וְתִטְרוּן וְתַעֲבְדוּן יְתֵהוּן. וַיִּטֵּר יי אֱלֹהֶיךָ לָךְ. ית קִימָא וַיִּת חֻסְדָּא. דִּקְיִים לְאֲבֹהֲתֵךְ:

וְאֶהְבֶּךָ וּבִרְכֶךָ וְהִרְבֵּךְ וּבִרְךָ פְּרִי-בִטְנֶךָ וּפְרִי-אֲדָמָתֶךָ דְּגִנְךָ וְתִירְשֶׁךָ וַיַּעֲהֶרְךָ שְׂגֵר-אֲלֵפֶיךָ וְעֲשִׂיתָרְתָּ עֲאֻנְךָ עַל הָאֲדָמָה אֲשֶׁר-נִשְׁבַּע לְאֲבֹתֶיךָ לָתֵת לָךְ: וַיִּרְחַמְנֵךְ. וַיִּבְרַכְנֵךְ וַיִּסְגֵּינֵךְ. וַיִּבְרִיךְ וּלְדָא דִמְעַךְ וְאֲבֵא דְאֲרַעְךָ. עֲבוּרֵךְ וְחִמְרֵךְ וּמִשְׁחֵךְ. בְּקִרֵי תוֹרֵךְ וְעֲדְרֵי עֲנֵךְ. עַל ארְעָא. דִּקְיִים לְאֲבֹהֲתֵךְ לְמִתֵּן לָךְ: בְּרוּךְ תִּהְיֶה מִכָּל-הָעַמִּים לֹא-יְהִיֶה בְּךָ עֲקָר וְעֵקְרָה וּבְבִהֶמְתֶּךָ:

יז) וְהִיָּה עֵקֵב תִּשְׁמְעוּן. אֵם הַמְּצוֹת הַקְּלוֹת שְׂאָדָם דִּשׁ בְּעַקְבֵי תִשְׁמְעוּן: וְשָׁמַר ה' וְגוֹי. יִשְׁמֹר לָךְ הַבְּטָחָתוֹ: יג) שְׂגֵר אֲלֵפֶיךָ. וְלֹדִי בְּקִרְדֵךְ. שְׁהִנְקֵבָה מִשְׁגֵּרְתָּ מִמְעִיהֵךְ: וְעֲשִׂיתָרְתָּ צִאֻנְךָ. מִנְחָם פִּרֵשׁ אֲבִירֵי בֶשֶׁן (מַכְלִיס כֶּז, יז).

זֶלֶק הַדְּקֻדֹק: יז) וְשִׁמְרַתֶּם וְעֲשִׂיתֶם אֹתָם. תִּיכַת וְשִׁמְרַתֶּם בְּטַפְחָא בְּכָל הַתִּיגָאן הַקְּדֻמוֹנוֹת: יז) וְאֶהְבֶּךָ. הַבִּי"ת בְּשׂוֹא נַע בַּעֲבוּר הַצִּירֵי שְׁקָדָם לֹו שְׁהוּא תְּנוּעָה גְּדוּלָה:

תפסיר רס"ג

עאקרה ולא פי בהאימד:
 (טו) ויזיל אללה מנד כל מרץ.
 וסאיר (י"ג: וגמיע) אדוי מצר
 אלרדייה אלתי תערפהא. לא
 יחל בד שייא מנהא. בל יחלהא
 בשאנד: (טז) פתפני גמיע
 אלשעוב. אלדי יעטיד אללה
 רבד. לא תשפק עליהם. ולא
 תעבד מעבודאתהם. פיכנוו לד
 והקא: (יז) פאן קלת פי נפסד.
 הולאי אללמם אכתר מני.
 פכיו אטיק אן אקרציהם:
 (יח) לא תכאפהם. בל אדכר
 מא צנע אללה רבד. לפרעון

בריד תהי מכל עממיא. לא יהי בד. עקר
 ועקרא ובבעירך: טו והסיר יהוה
 ממך כל-חלי וכל-מדוי
 מצרים הרעים אשר ידעת
 לא ישימם בך ונתנם בכל-
 שנאיך: ויעדי יי. מנד כל מרעין. וכל
 מכתשי מצרים בישיא דידעתא. לא
 ישוינון בך. ויתינונון בכל שנאיך:
 טז ואכלת את-כל-העמים
 אשר יהוה אלהיך נתן לך

לא-תחוס עינך עליהם ולא תעבד את-
 אלהיהם פי-מוקש הוא לך: ותגמר ית כל עממיא. די
 אלהך יהיב לך. לא תחוס עינך עליהון. ולא תפליח ית טעותהון. ארי
 לתקלא יהון לך: ס פי תאמר בלבבך רבים הגוים
 האלה ממני איכה אוכל להורישם: ארי תימר
 בלבך. סגיאין. עממיא האלין מני. איכדין אכול לתרכותהון: יח לא
 תירא מהם זכר תזכר את אשר-עשה יהוה
 אלהיך לפרעה ולכל-מצרים: לא תדחל מנהון.

— כש"י —

יז פי תאמר בלבבך. על כרחך לשון דלמא
 הוא, שמא תאמר בלבבך מפני שהם רבים
 לא אוכל להורישם, אל תאמר כן, לא תירא
 מהם. ולא יתכן לפרשו באחת משאר
 לשונות שלכי, שפול עליו שוב לא תירא
 מהם:

זולק הרקרוק: טו לא ישימם. בא בקמץ גדול תחת קמץ קטן והראוי ישימם (מהר"ם):

תפסיר רס"ג

וסאיר אלמצריון: (ט) אל-
אעלאם אלעצ'מה אלתי
ראתהא עינאך. ואלאיאת
ואלבראהין ואליד אלש'דידה
ואלד'ראע אלממדידה. כמא
אכ'גך אללה רבך. כדאך
יצנע בגמיע אל'אמם. אלד'ין
תכ'אפ'הם: (כ) ויבעת'
באלע'אהה פיהם. חתי' יביד
אלב'אקיון. ואלמנס'תרון מן בין
ידיך: (כא) לא תרהב'הם. לאן
נור אללה רבך פי מא בינך.
אלט'איק אלעצ'ים אלמכ'יף:
(כב) והו' יטחטח אול'אין
אל'אמם. מן בין ידיך קלילא

אֲדַכָּרָא תְּדַכֵּר. יֵת דְּעַבְדִּי אֱלֹהִים.
לְפָרְעָה וּלְכָל מִצְרָאִי: יֵט הַמַּסֵּת
הַגְּדֹלֹת אֲשֶׁר-רָאוּ עֵינֶיךָ
וְהָאֵתֹת וְהַמּוֹפְתִים וְהַיָּד
הַחֲזָקָה וְהַזְרָע הַנְּטוּיָה
אֲשֶׁר הוּצֵאתָ יְהוָה אֱלֹהֶיךָ
בֵּן-יַעֲשָׁה יְהוָה אֱלֹהֶיךָ
לְכָל-הָעַמִּים אֲשֶׁר-אַתָּה
יָרָא מִפְּנֵיהֶם: נְסִין רַבְרָבִן דְּחֻזָּא
עֵינְךָ. וְאַתְיָא וּמוֹפְתֵיָא וַיֵּדָא תְּקִיפְתָּא
וַדְרָעָא מְרַמְמָא. דְּאִפְקֹד יֵי אֱלֹהִים. כֵּן
יַעֲבִיד. יֵי אֱלֹהִים לְכָל עַמְמֵיָא. דְּאֵת דְּחִיל מִן קַדְמִיָּהוּן: כ וְגַם
אֶת-הַצְרָעָה יִשְׁלַח יְהוָה אֱלֹהֶיךָ בָּם עַד-אֲבָד
הַנְּשֹׂאִים וְהַנְּסֹתָרִים מִפְּנֶיךָ: וְאִף יֵת עַרְעֵיתָא. יִגְרִי. יֵי
אֱלֹהִים בְּהוּן. עַד דְּיִבְדוּן. דְּאִשְׁתָּארוּ. וּדְאִשְׁמְרוּ מִן קַדְמָךָ: כ א לֹא
תַעֲרֹץ מִפְּנֵיהֶם כִּי-יְהוָה אֱלֹהֶיךָ בְּקִרְבְּךָ אֵל
גָּדוֹל וְנוֹרָא: לֹא תִתְבַּר מִן קַדְמִיָּהוּן. אֲרִי יֵי אֱלֹהִים שְׂכִינְתֵיה
בֵּינְךָ. אֱלֹהֵי רַבָּא וּדְחִילָא: כב וְנִשְׁלַח יְהוָה אֱלֹהֶיךָ אֶת-

— רס"י —

יט המסות. נסיונות: והאותות. כגון
(שמות ז, ג) ויהי לנחש (שמות ז, ט) והיו לדם
ביבשות: והמופתים. המכות המפלאות:
והיד החזקה. זה הדבר: והזרע הנטויה.
זה החרב שלמפת בכורות: כ הצרעה. מין
שרץ העוף שהיתה זורקת בהם מרה
ומסרטתן ומסמאה את עיניהם בכל מקום
שהיו נסתרים שם:

תפסיד רס"ג

קליליא. אד' לא תטיק אן
תפניהם סריעא. פלא יכתיר
עליך וחש אלצחרא:
כג) פאד'א אסלמהם אללה
רבך פי ידך. פאהאמהם
אהאמה עצ'ימה. אלי'
אנפאד'הם: כד) ויסלם מלופהם
פי ידך. פאבד אסמאיהם. מן
תחת אלסמא. לא יקף אנסאן
בין ידיך. אלי' אן תנפד'הם:
כד) ואחרקו פסול מעבודאתהם
באלנאר. ולא תתמן שייא מן
אלפצ'יה ואלד'הב אלד'י עליהם
ותאכיד'ה לך. פלא תנהק בה.

הַגּוֹיִם הָאֵל מִפְּנֵיךָ מַעַט
מַעַט לֹא תוּכַל פִּלְתֶּם
מִהֵר פֶּן-תִּרְבֶּה עָלֶיךָ חַיַּת
הַשָּׂדֶה: וַיִּתְּרִיךָ יי אֱלֹהֶיךָ. ית עממ'א
הָאֵלִין. מן קדמך זעיר זעיר. לֹא תכול
לְשִׁיזְיוֹתֶהוּן בְּפִרְיעַךְ דְּלִמָּא תסגי עלך
חַיַּת בְּרָא: כג ונתנם יהוה
אֱלֹהֶיךָ לְפָנֶיךָ וְהִמָּסוּ
מֵהוּמָה גְּדֹלָה עַד הַשְּׂמַדִּים:
וימסרנון. יי אלהך קדמך. וישגישנון

שגוש רב. עד דישתיצון: כד ונתן מלביהם בידך
וְהִאֲבִדְתָּ אֶת-שָׁמַם מִתַּחַת הַשָּׁמַיִם לֹא-
יִתְיַצֵּב אִישׁ בְּפָנֶיךָ עַד הַשְּׂמַדִּיךָ אַתֶּם: וַיִּמְסַר
מִלְכֵיהוּן בִּידְךָ. וְתוֹבִיד ית שומהון. מִתַּחַת שָׁמַיִא. לֹא יתעתד אנש
קדמך. עד דתשיצי יתהון: כה פסילי אלהיהם תשרפון
בְּאֵשׁ לֹא-תִחַמְדוּ כֶּסֶף וְזָהָב עֲלֵיהֶם וְלִקְחַתָּ
לְךָ פֶּן תוֹקֵשׁ בּוֹ כִּי תוֹעֵבֶת יְהוָה אֱלֹהֶיךָ הוּא:

— כש"י —

כג פן תרבה עליך חַיַּת הַשָּׂדֶה. והלא אם
עושין רצונו שלמקום אין מתיראין מן החיה.
שנאמר (איוב כ, כג) וְחַיַּת הַשָּׂדֶה הַשְּׁלֵמָה לָךְ.
אלא גלוי היה לפניו שעתידין לחטוא:

וזלק הדקדוק: כג וְהִמָּסוּ. שרשו המם ומשפטו הימם והמ"ם האחרונה סימן הרבים. והאות כי
המ"ם הא' קמוצה ואלו היתה שורש היתה פתוחה כדרך כל פעל ועניינו כענין שבר (מהר"ב):

תפסיד רס"ג

לאננה כריחה ללה רבד: כו) ולא תדכיל מא יכרהה אללה אלי ביתך. ותציר מתלופא מתילה. בל רגסה תרגיסא. ואכרהה כריחה אדי הו מתלופ: ח (א) וגמיע אלוצאניא. אלדי אמרך בהא אלום. אחפציהא ואעמלו בהא. לפי תחיון ותכתרון. ותדכילו ותחווו אלבלד. אלדי קסם אללה לאבאיכם: (ב) ואדכר גמיע אלטריק. אלדי סיירך אללה רבך פי אלבר. הדיה ארבעין

צלמי טעותהון תיקדון בנורא. לא תחמיד כספא ודהבא דעליהון ותסב לך. דלמא תתקיל ביה. ארי מרחק קדם יי אלהך הוא: כו ולא תביא תועבה אל-ביתך והיית חרם כמהו שקן | תשקצנו ותעב תתעבנו כי-חרם הוא: ולא תעיל דמרחק לביתך. ותהי חרמא פותיה. שקצא תשקצניה. ורחקא תרחקניה ארי חרמא הוא: פ

ט שבי בספרי תימן

ח כל-המצוה אשר אנכי מצוה היום תשמרון לעשות למען תחיון ורביתם ובאתם וירשתם את-הארץ אשר-נשבע יהוה לאבותיכם: כל תפקידתא. דאנא מפקיד לך. יומא דין תטרון למעבד. בדיל דתיחון ותסגון. ותיעלון ותירתון ית ארעא. דקים יי לאבדהתכון: ב וזכרת את-כל-הדרך אשר הוליקך יהוה אלהיך זה ארבעים שנה במדבר למען ענתך לנסתך לדעת את-אשר בלבבך

כש"י

פעל שלש לש אותיות: ח 6 כל המצוה. עצמות יוסף אשר העלו בני ישראל ממצרים כפשוטו. ומדרש אנדה אם התחלת במצוה גמור אותה שאינה נקראת אלא על שם הגומרה, שנאמר (יחוש כז, לב) ואת זולק הדקדוק: ו ותעב תתעבנו. בכל התיגאן אין כאן פסיק ובדפוסים ישנו וכן בפסיקתא: ב לדעת את אשר בלבבך. תיבת לדעת באזלא לא בטרם:

תפסיר רס"ג

סנה ליתעבד וימתחנד ליצ'הר
לאנאס מא פי קלבד. אתחפין
וצאיאה אם לא: ג) ואתעבד
ואגאעד. ואתעמד אלמן
אלדי לם תערפה. ולם
יערפה אבאיד. לפי יערפד.
אנה ליס עלי אלכ'בו וחדה
יחיא אללאנסאן. בל עלי גמיע
מא אכ'רה קול אללה יעיש:
ד) ות'אבד לם תבל. ורגלך לם
תחף. פי תד'ה אל'ארבעין
אלסנה: ה) ואעלם פי נפסד.
אנה כמא יאדב אלמר
ולדה. אללה רבד מאדבד:

הַתְּשׁוּמָר מִצֹּתָיו (כ' מצותו)
אִם-לֹא: וְתִדְכַר יְת כָּל אֹרְחָא.
דדברך. יי אלהך. דנן. ארבעין שנין
במדברא. בדיל לעניותך לנסיותך.
למדע ית דבלבך. התטר פקודוהי אם
לא: ג) ויענך וירעבך ויאכלך
אֶת-הַמֶּן אֲשֶׁר לֹא-יָדַעְתָּ
וְלֹא יָדְעוּן אֲבֹתֶיךָ לְמַעַן
הוֹדִיעֶךָ כִּי לֹא עַל-הַלֶּחֶם
לְבַדּוֹ יְחִיָּה הָאָדָם כִּי עַל-

כָּל-מוֹצֵא פִי-יְהוָה יְחִיָּה הָאָדָם: וְעִנִּיךָ וְאִכְפְּךָ.
ואוכלך ית מנא דלא ידעתא. ולא ידעו אבהתך. בדיל להודעותך.
ארי. לא על לחמא בלחודוהי מתקים אנשא. ארי. על כל אפקות
מימר מן קדם יי חיי אנשא: ד) שְׂמֵלְתְּךָ לֹא בִלְתָּהּ
מֵעֲלִיד וְרַגְלְךָ לֹא בַעֲקָה זֶה אַרְבַּעִים שָׁנָה:
כסותך. לא בליאת מנך. ומסנך לא יחיפו. דנן ארבעין שנין:
ה) וידעת עם-לבבך כי כאשר ייסר איש
אֶת-בְּנוֹ יְהוָה אֱלֹהֶיךָ מִיִּסְרֶךָ: וְתַדַּע עִם לְבָבְךָ.
ארי. כמא דמליף גוברא ית בריה. יי אלהך מליף לך:

— כש"י —

גדלים היה גדל לבושן עמקם, פלבוש
הזה שלחומט שגדל עמו: לא בעקה. לא
נפחה כבצק, כדרך הולכי יחף שרגליהם
נפוחות:

התשומר מצותיו. שלא תנסהו ולא
תהרהר אחריו: ד) שְׂמֵלְתְּךָ לֹא בִלְתָּהּ. ענני
כבוד היו שפים בכסותם ומגהצים אותם
כמין פלים מגוהצים, ואף קטניהם כמו שהיו

תפסיר רס"ג

(ו) ואחפין וצאיאה. וסיר פי טרקה וכ'פה: ז) לאן אללה רבד. מדכ'לך אלי בלד גייד. בלד אודייה מא. ועיון וג'מר. תפגר פי בקאעה וגבאלה: (ח) ארץ הנטה ושעיר. וגפן ותין ורפאן. בלד זיתון זית ועסל: ט) בלד לא תאכל פיה טעאמד בתקתיר. ולא יעווד פיה שייא. בלד מן חגארטה אלחדיה. ומן גבאלה אלנחאס: י) פארדא אכלת ושבעת. פפארך אללה רבד. עלי אלבלד אלגייד אלדי אעטאך:

וְשָׁמַרְתָּ אֶת־מִצְוֹת יְהוָה
אֱלֹהֶיךָ לְלַכֵּת בְּדַרְכָיו
וּלִירְאָה אֹתוֹ: וְתָטַר. ית פקודיא
דיי אלהך. למחך באורחן דתקנן
קדמוהי ולמדחל יתיה: ז) כִּי יְהוָה
אֱלֹהֶיךָ מְבִיאֲךָ אֶל־אֶרֶץ
טוֹבָה אֶרֶץ נַחְלֵי מַיִם
עֵינַת וְתַהֲמַת יֵצְאִים
בְּבַקְעָה וּבְהָר: ארי יי אלהך.
מעיל לך לארע טבתא. ארע נגרא

נחלין דמיין. מבועי עינן ותהומין. נפקין בבקען ובטורין: ח) אֶרֶץ
חַטָּה וְשֹׁעֲרָה וְגַפְנֵי וְתַאֲנָה וְרִמּוֹן אֶרֶץ־זֵית שָׁמֶן
וְדָבָשׁ: ארע חטין ושערין. וגופנין ותינין ורמונין. ארעא דזיתתא
עבדין משחא והיא עבדא דבש: ט) אֶרֶץ אֲשֶׁר לֹא
בְּמִסְכָּנֹת תֹּאכַל־בָּהּ לֶחֶם לֹא־תַחְסֹר כֹּל בָּהּ
אֶרֶץ אֲשֶׁר אֲבִנֶיהָ בְּרוּל וּמִהַרְרִיהָ תַחְצֹב
נַחֲשָׁת: ארעא. דלא במספינו תיכול בה לחמא. לא תחסר כל
מדעם בה. ארעא דאבנהא ברזלא. ומטורקא תפסול נחשא:
י) וְאֹכְלֹת וְשֹׁבְעֹת וּבִרְכָתָא אֶת־יְהוָה אֱלֹהֶיךָ
עַל־הָאֶרֶץ הַטּוֹבָה אֲשֶׁר נָתַן־לְךָ: וְתִכּוֹל וְתִשְׂבַּע.

— כ"ט"י —

ח זית שמן. זיתים העושים שמן:

תפסיר רס"ג

(יא) פֹּאחֲדִיר אֵן תִּנְסֵא אֱלֹהִי רַב־דָּ. לְלֵא תַחֲפִיץ וְצִאֲיֵאָה וְאַחֲכֵאמָה וְרִסוּמָה. אֱלֹדִי אֲנֵא אֲמַרְדָּ בָּהּ אֱלִיּוֹם: יב) כֹּלֵא תֵאֱכַל וְתִשָּׁבַע. וּבִיּוֹת חֲסֵאנֵא. תִּבְנִיָּהּ וְתִסְכְּנָהּ: יג) וּבִקְרָד וּגְנִמְדָּ יִכְתֹּר. וּפְצִיָּה וְדִהֵב יִכְתֹּר לָדָּ. וְגִמִּיעַ מֵאֱלֹדִי יִכְתֹּר: יד) פִּירְפַּעַד קִלְבֵּד. וְתִנְסֵא אֱלֹהִי רַב־דָּ. אֱלֹדִי אֲכִרְגֵד מִן בְּלֹד מִצֵּר מִן בֵּית אֱלֻעֲבוּדִיָּה: טו) אֱלִמְסִלְכָּד פִּי אֱלִבֵּד אֱלִכְפִּיר אֱלִמְכִיף. חֵיתִי אֱלִי תִיָּאֵת אֱלִמְחִרְקָה וְאֱלֻעֲקֵאֲרַב. וְעֵטֶשׁ חֵיתִי לִיס מֵא. אֱלִמְכִרְגֵּד לָדָּ אֱלִמֵּא מִן אֱלֻצֹּאן אֱלֻצֵּלֵד:

וּתְבַרִּיךְ יְתִי יִי אֱלֹהֵךְ. עַל אֶרְעָא טְבִתָּא דִּיהֵב לָךְ: [שני] יֵאֵ הַשְׁמֵר לְךָ פֶּן תִּשְׁכַּח אֶת־יְהוָה אֱלֹהֶיךָ לְבַלְתִּי שְׁמֵר מִצְוֹתָיו וּמִשְׁפָּטָיו וְחֻקֹּתָיו אֲשֶׁר אָנֹכִי מְצֹוֶנְךָ הַיּוֹם: אִסְתַּמַּר לָךְ. דִּלְמָא תִתְנַשִּׁי יְת דַּחֲלָתָא דִּיִּי אֱלֹהֵךְ. בְּדִיל דִּלָּא לְמַטַּר פְּקוּדוּהִי וְדִינוּהִי וּקְיֻמוּהִי. דְּאֲנֵא מְפַקִּיד לָךְ יוֹמָא דִּין: פֶּן־תֹּאכַל וְשִׁבַּעַת וּבַתִּים טַבִּים תִּבְנֶה וּיִשְׁבַּת: דִּלְמָא תִּכּוּל וְתִשָּׁבַע. וּבַתִּין שְׁפִירִין. תִּבְנִי

וְתַתִּיב: יג) וּבִקְרָדָּ וְצֵאנְדָּ יִרְבִּין וְכֶסֶף וְזָהָב יִרְבֶּה־ לָךְ וְכֹל אֲשֶׁר־לָךְ יִרְבֶּה: וְתוֹרְדָּ וְעַנְדָּ יִסְגֹּון. וְכֶסֶף וְדֵהָבָא יִסְגִי לָךְ. וְכֹל דִּלְךָ יִסְגִי: יד) וְרַם לְבַבְךָ וְשִׁכַּחַתְּ אֶת־ יְהוָה אֱלֹהֶיךָ הַמוֹצִיאֲךָ מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם מִבֵּית עֲבָדִים: וְיִירַם לְבָדָּ. וְתִתְנַשִּׁי יְת דַּחֲלָתָא דִּיִּי אֱלֹהֵךְ. דְּאִפְקֹדָּ מֵאֶרְעָא דְּמִצְרַיִם מִבֵּית עֲבָדוֹתָא: טו) הַמּוֹלִיכְךָ בַּמִּדְבָּר | הַגָּדֹל וְהַנּוֹרָא נַחֲשׁ | שָׂרְף וְעַקְרָב וְצִמְאֹון אֲשֶׁר אֵין־מַיִם הַמוֹצִיא לָךְ מִיַּם מְצוֹר הַחֲלָמִישׁ: דְּדַבְרָדָּ. בַּמִּדְבָּרָא רַבָּא וּדְחִילָא. אֲתֵר דְּחִיוּן קִלְז וְעַקְרָבִין. וּבֵית צִהּוֹנָא אֲתֵר דְּלִית מַיָּא. דְּאִפִּיק לָדָּ מַיָּא. מִטְנָרָא תִקִּיפָּא:

תפסיר רס"ג

ספר דברים תימן בספר

המאכלך

מִן בַּמִּדְבָּר אֲשֶׁר לֹא יִדְעוּן
 אֲבֹתֶיךָ לְמַעַן עֲנִיתֶךָ וּלְמַעַן
 נִסִּיתֶךָ לְהִיטִבֶךָ בְּאַחֲרִיתֶךָ:
 דְּאוֹכְלֶךָ מִנֶּא בַּמִּדְבָּרָא. דְּלֹא יִדְעוּ
 אֲבֹהֶתְךָ. בְּדִיל לְעֲנִיּוֹתְךָ. וּבְדִיל
 לְנִסְיוֹתְךָ. לְאוֹטְבָא לְךָ בְּסוֹפְךָ:
 וְאִמְרַת בְּלִבְּךָ כְּחִי
 וְעֵצִים יְדֵי עֲשֵׂה לִי אֶת-

(טז) אלמטעמך אלמן פי אלבר.
 מא לם יערפה אבאיד.
 לעד'בך ומתחנך ועווצך
 כירא פי אכרתך: (יז) פלא
 תקול פי נפסך. אן קויתי ועצם
 קדרתי. אכתסבת לי תדיא
 אליסאר: (יח) בל אדפר אללה
 רבך. פאנה אלמעטיך קויה
 תכתסב בהא אליסאר. לכי
 יאפי בעהדה. אלדי קסם בה
 לאבאיד פזומנא תדיא:
 (יט) פאן נסית אללה רבך
 ומצית ועבדת מעבודאת
 אכיר. וסגדת להא פקד
 ערפתכם מן אליום אנכם
 סתבידון: (כ) כאלאמם. אלדי
 אללה מבידהם מן בין ידיכם.
 כדיאך תבידון. אד' לם תקבלו.

החיל הזה: ותימר בלבך. חילי
 ותקוף ידי. קנא לי ית נכסיא האלין:
 וזכרת את-יהוה אלהיך
 כי הוא הנותן לך פח

לַעֲשׂוֹת חֵיל לְמַעַן הָקִים אֶת-בְּרִיתוֹ אֲשֶׁר-
 נִשְׁבַּע לְאַבְרָהָם בְּיַם הַיָּם:
 הוּא. יְהִיב לְךָ. עֵיצָא לְמִקְנֵי נַכְסִין. בְּדִיל לְקַיְמָא יְתָ קַיְמִיָּה. דְּקַיְמִים
 לְאַבְרָהָם בְּיַם הַיָּם: פ וְהָיָה אִם-שָׁכַח תִּשְׁכַּח
 אֶת-יְהוָה אֱלֹהֶיךָ וְהִלַּכְתָּ אַחֲרֵי אֱלֹהִים אֲחֵרִים
 וְעַבַדְתָּם וְהִשְׁתַּחֲוִיתָ לָהֶם הֲעֵדְתִי בְּכֶם הַיּוֹם
 כִּי אָבֹד תֵּאבְדוּן: ויהי. אם אתנשאך תתנשי ית דחלתא די
 אלהך. ותהך. בְּתַר טְעוֹת עֲמִמְיָא. וְתַפְלַחְנִין וְתַסְגוּד לְהוֹן. אַסְהִידִית
 בְּכוֹן יוֹמָא דִּין. אַרִי מִיבֹד תִּיבְדוּן: ב כְּגוֹיִם אֲשֶׁר יְהוָה

תפסיר רס"ג

אמר אללה רבכם: ט א) אעלם
 יא אסראיל. אנך גאיז פי הדיא
 אלמרה אלארדן. לתדכיל
 ותחוז אממא. אפיתר ואעצ'ים
 מנד. פי קרא כבירה חצינה
 תדאני אלסמא: ב) קום כביר
 רפיע בני אלגבאברה. כמא
 עלמת וסמעת. מן דיא יקום.
 בין ידי אלגבאברה: ג) ואעלם
 מן אליום. אן אללה רבך. נורה
 גאיז בין ידיך כנאר אכאלה.
 הו ינפד'הם ויהומהם בין
 ידיך. פתקרצ'הם ותביד'הם
 סריעא. כמא ועדך אללה:

מֵאֲבִיד מִפְּנֵיכֶם בֵּן תֵּאבְדוּן
 עֵקֶב לֹא תִשְׁמָעוּן בְּקוֹל
 יְהוָה אֱלֹהֵיכֶם: כְּעַמְּמִיא. די
 מוֹבִיד מִן קְדָמִיכוֹן. בֵּן תֵּיבְדוּן. חֲלָף דִּלָּא
 קבילתוֹן. לְמִימְרָא דִּי אֱלֹהִיכוֹן: פ
 ט שְׁמַע יִשְׂרָאֵל אֶתְּה
 עֵבֶר הַיּוֹם אֶת־הַיְרֵדוֹן לְבֹא
 לְרֵשֶׁת גּוֹיִם גְּדֹלִים וְעַצְמִים
 מִמֶּךָ עָרִים גְּדֹלֹת וּבְצֻרֹת
 בְּשָׂמַיִם: שְׁמַע יִשְׂרָאֵל. אֶת עֵבֶר

יומא דין ית ירדנא. למיעל למירת עממין. רברבין ותקיפין מנד.
 קרוין. רברבן וכריבן עד צית שממא: ב עם גדול ורם בני
 ענקים אשר אתה ידעת ואתה שמעת מי
 יתיצב לפני בני ענק: עם רב ותקיף בני גבריא. דאת
 ידעתא ואת שמעתא. מן יכול למקם קדם בני גברא:
 ג וידעת היום כי יהוה אלהיך הוא העבר
 לפניך איש אכלה הוא ישמידם והוא יכניעם
 לפניך והורשתם והאבדתם מהר כאשר דבר
 יהוה לך: ותדע יומא דין. ארי יי אלהך. הוא עבר קדמך
 מימריה אישא אכלא. הוא ישיצינון. והוא יתברנון קדמך.

— כש"י —

ט 6 גדלים ועצמים ממך. אתה עצום, והם עצומים ממך:

תפסיד רס"ג

(ד) ולא תקול פי נפסד. אדיא דפעקם אללה רבד מן בין ידיך. אד' בצלאחי אדכילני אללה. אחוז הדא אלבלה. ובצ'לם אולאיך אל'אמם. אללה קארצ'הם מן בין ידיך: (ה) בל ל'ס בצלאחך. וצ'חך קלבך פקט. אנת צאיר לתחוז בלדהם. לכן מע צ'לם אולאיך אל'אמם. אללה רבד קארצ'הם מן בין ידיך. ולפי יאפי באלקול. אלדי קאלה לאבאיך. אברהים ויצחק ויעקוב:

ותתריכנון ותבדנון בפריע. כמא דמליל

” לך: (שלישי) אל-תאמר

בלבבך בהדף יהוה אלהיך

אתם מלפניך לאמר

בעדקתי הביאני יהוה

לרשת את-הארץ הזאת

וברשעת הגוים האלה

יהוה מורישם מפניך: לא

תימר בלבך. בדיתבר ” אלהך יתהון

מן קדמך למימר. בזכותי אעלני ”. למירת ית ארעא הדא. ובחובי

עממיא האלין. ” מתריד להון מן קדמך: ה לא בעדקתך

ובישר לבבך אתה בא לרשת את-ארעם כי

ברשעת | הגוים האלה יהוה אלהיך מורישם

מפניך ולמען הקים את-הדבר אשר נשבע

יהוה לאבתיך לאברהם ליצחק וליעקב:

לא בזכותך. ובקשיטות לבך. את עליל למירת ית ארעהון. ארי.

בחובי עממיא האלין. ” אלהך מתריד להון מן קדמך. ובדיל לקימא

ית פתגמא. דקים ” לאבהתך. לאברהם ליצחק וליעקב:

— כש"י —

ד אל תאמר בלבבך. צדקתי ורשעת לרשת וגוי כי ברשעת הגוים. הרי כי
הגוים גרמו: ה לא בעדקתך וגוי אתה בא
משמש בלשון אלא:

זולק הדקדוק: ה בהדף יהוה אלהיך אתם מלפניך. תיבת השם בתלשא שמאל. אתם
במארכה בכל התיגאן לא בשופר ואין פסיק בין תיבת אתם לתיבת מלפניך וכן הוא בפירוש
במחברת הערבי היפך הדפוסים:

תפסיד רס"ג

(ו) פתיקון. אנה לים בצלאחך
אללה רבך. מעטיך הדיא
אלפלד אלגיד לתחווזה. אד'
אנת שעב צעב אלדקאב:
(ז) פאד'כר ולא תנסא. מא
אסכ'טת אללה רבך פי אלבר.
וד'אלך מן יום כ'רגת מן מצר.
ואלי' אן גיתם אלי' הדיא
אלמוצ'ע. לם תזאלו מכ'אלפין
ללה: (ח) ופי חריב אסכ'טתם
אללה. פג'צ'ב אללה עליכם.
וכאד אן ינפד'כם. (ט) חין
צעדת אלגבל. לאכ'ד' לוחי
אלגוהר לוחי אלשהאדה.

וַיִּדְעֶתָ כִּי לֹא בְצַדִּיקְךָ
יְהוָה אֱלֹהֶיךָ נָתַן לְךָ אֶת
הָאָרֶץ הַטּוֹבָה הַזֹּאת
לְרִשְׁתָּהּ כִּי עִם-קְשֵׁה-עֶרְף
אַתָּה: וְתַדַּע. אֲרִי. לֹא בִזְכוּתְךָ יי
אֱלֹהֶךָ. יְהִיב לְךָ. יְת אַרְעָא טַבְתָּא. הָדָא
לְמִירְתָּהּ. אֲרִי עִם קְשֵׁי קַדְל אַתָּה: זִכֹּר
אֶל-תְּשֻׁכַּח אֶת אֲשֶׁר-
הִקְצַפְתָּ אֶת-יְהוָה אֱלֹהֶיךָ

בַּמַּדְבָּר לְמַן-הַיּוֹם אֲשֶׁר-יֵצְאָתָּ | מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם
עַד-בְּאֶמְכֶם עַד-הַמְּקוֹם הַזֶּה מִמְּרִים הֵייתֶם עִם
יְהוָה: הוּי דְכִיר לָא תַתְנָשִׁי. יְת דְאַרְגִּיזְתָּא. קְדָם יי אֱלֹהֶךָ
בַּמַּדְבָּרָא. לְמַן יוֹמָא. דְנַפְקָתָא מֵאַרְעָא דְמִצְרַיִם. עַד מִיתִיכּוֹן עַד
אַתְרָא הַדִּין. מְסַרְבִּין הוּיִתּוֹן קְדָם יי: וּבַחֲרִב הִקְצַפְתָּם
אֶת-יְהוָה וַיִּתְאַנֶּף יְהוָה בְּכֶם לְהַשְׁמִיד אֶתְכֶם:
וּבַחֲרִב אַרְגִּיזְתּוֹן קְדָם יי. וְתַקִּיף רוּגְזָא דִיִּי. בְּכוֹן לְשִׁינְצָאָה יִתְכוֹן:
ט בְּעַלְתִּי הַהֲרָה לְקַחַת לֹוּחַת הָאֲבָנִים לֹוּחַת
הַבְּרִית אֲשֶׁר פָּרַת יְהוָה עִמָּכֶם וְאַשָּׁב | בְּהַר

— רס"י —

ט וְאַשָּׁב בְּהַר. אִין יְשִׁיבָה אֵלָא לְשׁוֹן עַכְבָּה:

זולק הדקדוק: בעלתי ההרה לקחת. ס"א לקחת באזלא. ובתאג מהרי"ב כן הוא לקחת
בטרס לא באזלא: וְאַשָּׁב | בהר. בפסיק בכל התיגאן וכן הוא בפסיקתא:

תפסיר רס"ג

אלדי עהדהא אללה מעכם. פאקמת פיה. ארבעין יומא וארבעין לילה. לם אפל טעאמא. ולם אשרב מאא: (י) אלי אן דפע אללה אלי לוחי אלגוהר אלמכתובין בקדרה אללה. ועליהמא מתיל גמיע אלכלמאת. אלדי כלמכם אללה בהא פי אלגבל. מן וסט אלנאר פי יום אלגוק: (יא) ופאן דיאלך בעד ארבעין יומא וארבעין לילה. דפעמא אלי: (יב) פקאל אללה לי קום אנחדר סריעא מן ההנא. לאן קומד קוד אפסד. אלדי אכרדתהם מן מצר. זאלו סריעא. ען

אַרְבַּעִים יוֹם וְאַרְבַּעִים
לַיְלָה לֶחֶם לֹא אָכַלְתִּי
וּמַיִם לֹא שָׁתִיתִי: בְּמַסְקֵי
לְטוֹרָא. לְמַסֵּב. לוחי אבניא לוחי קימא.
דגזר יי עמכון. ויתיבית בטורא. ארבעין
ימין וארבעין לילון. לחמא לא
אכלית. ומיא לא שתית: ויהי
יהוה אלי את-שני לוחת
האבנים כתבים באצבע
אלהים ועליהם ככל-
הדברים אשר דבר יהוה

עִמְכֶם בְּהַר מְתוֹךְ הָאֵשׁ בְּיוֹם הַקָּהָל: וַיְהִי יי לי.
ית תרין לוחי אבניא. כתיבין באצבעא די. ועליהון. ככל פתגמיא.
דמליל יי עמכון בטורא. מגו אישתא ביומא דקהלא: בספרי תימן ❦ דבער
וַיְהִי מִקֵּץ אַרְבַּעִים יוֹם וְאַרְבַּעִים לַיְלָה נָתַן
יְהוָה אֵלַי אֶת-שְׁנֵי לַחֲתֵי הָאֲבָנִים לַחֲתֵי הַבְּרִית:
וְהוּא. מסוף ארבעין ימין. וארבעין לילון. יהב יי לי. ית תרין לוחי
אבניא לוחי קימא: יב ויאמר יהוה אלי קום רד מהר
מזה כי שחת עמך אשר הוצאת ממצרים סרו
מהר מן-הדרך אשר צויתם עשו להם מסכה:

— רס"י —

יח לחת. לחת כתיב, ששתייהם שוות:

זלק הדקדוק: יסרו מהר. הטעם בסמ"ך והיא מלעיל:

תפסיר רס"ג

אלטריק אלד"י אמרתהם. וצנעו להם מסבוכא: יג) ת"ם קאל לי. עלמת הולאי אלקום. אנהם צעאב אלרקאב: יד) ואן כפאת ען אלתשפע פיהם. אנפד'תהם. ומחית אסמאיהם מן תחת אלסמא. וגעלת מנד אמה. אכתיך ואעצ'ים מנהם: טו) פולית ונזלת מן אלגבל. והו משתעל באלנאר. ולוחי אל- שיהאדה עלי ידיי: טז) פנצרת ואדיא בכם קד אכ'טאתם ללה רבכם. ואתכ'ד'תם עגלא מסבוכא. וזלתם סריעא. ען אלטריק אלד"י אמרכם: יז) וצ'בסת אללוחין.

ואמר יי לי. קום חות בפריע מכא. ארי חביל עמד. דאפיקתא ממצרים. סטו בפריע. מן אורחא דפקידתנון. עבדו להון מתכא: יג) ויאמר יהוה אלי לאמר ראמר ראיתי את-העם הזה והנה עם-קשה-ערף הוא: ואמר יי לי למימר. גלי קדמי עמא הדין. והא עם קשי קדל הוא: יד) הרף ממני ואשמידם ואמחה את-שמם מתחת השמים ואעשה אותך

לגוי-עצום ורב ממנו: אנה בעותך מן קדמי ואשיצינון. ואמחי ית שומהון. מתחות שמיא. ואעביד יתך. לעם תקיף וסגי מנהון: טו) ואפן וארד מן-ההר וההר בער באש ושני לוחת הברית על שתי ידיי: ואתפניתי. ונחתית מן טורא. וטורא בער באישתא. ותרין לוחי קימא. על תרתין ידיי: טז) וארא והנה חטאתם ליהוה אלהיכם עשיתם לכם עגל מסכה סרתם מהר מן-הדרך אשר-צוה יהוה אתכם: וחזית. והא חבתון קדם יי אלהכון. עבדתון לכון. עיגל מתכא. סטיתון בפריע. מן אורחא. דפקיד יי יתכון: יז) ואתפש בשני הלחת ואשלכם

זולק הדקדוק: טו) וארא והנה חטאתם. בדפוסים כרביע ובתיגאן ישנות באזלא וברובן רביע כדפוסים:

תפסיד רס"ג

מֵעַל שְׁתֵּי יָדַי וְאֲשַׁבְּרֵם
 לְעֵינֵיכֶם: וְאַחֲדִית בְּתַרְיִן לִוְחֵי־א.
 וּרְמִיתֶנּוּן. מֵעַל תַּרְתִּינַי יָדַי וְתַבְרַתֶּנּוּן
 לְעֵינֵיכֶם: וְאַתְּנַפֵּל לְפָנַי
 יְהוָה כָּרְאֵשְׁנָה אַרְבָּעִים
 יוֹם וְאַרְבָּעִים לַיְלָה לֶחֶם
 לֹא אֲכָלְתִּי וּמַיִם לֹא
 שָׁתִיתִי עַל כָּל-חַטָּאתְכֶם
 אֲשֶׁר חָטָאתֶם לַעֲשׂוֹת

וְטַרְחַתְהֵמָא עַן יָדַי.
 וְכִסְרַתְהֵמָא בְּחִצְרֵי תְּכֶם:
 יח) פִּשְׁעֵת בֵּין יָדַי אֱלֹהִים
 כְּאִלְמִדָּה אֱלֹאִלָּא. אַרְבַּעִין יוֹם
 וְאַרְבַּעִין לַיְלָה. לֹם אֲכַל
 טַעֲמָא. וְלֹם אֲשַׁרְב מַאָּא.
 בְּסַבָּב כִּטְיִיתְכֶם אֱלֹדִי
 אֲכִיטְאֵתֶם. וְצִנְעֵתֶם אֱלֹשֶׁר. בֵּין
 יָדַי אֱלֹהִים וְאֲסִכְטֵתְמוּדָה:
 יט) לֹאֲנִי חֲדָרְתִּי אֱלֹגִ'צ'ב
 וְאֱלֹחְמִיָּה. אֱלֹדִי סְכִיט אֱלֹהִים
 עֲלֵיכֶם לִינְפֹדְכֶם. פִּסְמַע אֱלֹהִים
 לִי פִי דִ'אֱלֹדִי אֱלֹקֵת:

הָרַע בְּעֵינַי יְהוָה לְהַכְעִיסוֹ: וְאֲשַׁתְּטַחִית קָדָם יי כַּד
 בְּקַדְמִיתָא. אַרְבָּעִין יָמִין וְאַרְבָּעִין לַיְלֹן. לֶחֶמָא לֹא אֲכָלִית. וּמַיָּא
 לֹא שָׁתִיתִי. עַל כָּל חֻבְתִּכֹּן דְּחִבְתֹּן. לְמַעַבְד דְּבִישׁ. קָדָם יי לְאַרְגֹּזָא
 קְדָמוּהִי: יט כִּי יִגְרָתִי מִפְּנֵי הָאָרֶץ וְהַחֲמָה אֲשֶׁר
 קָצַף יְהוָה עֲלֵיכֶם לְהַשְׁמִיד אֶתְכֶם וַיִּשְׁמַע יְהוָה
 אֵלַי גַּם בַּפֶּעַם הַהוּא: אַרְי דְּחִלִּית. מִן קָדָם רוּגֹזָא וְחַמְתָּא.
 דְּרַגֹּז יי. עֲלֵיכֹן לְשִׁינְצָאָה יִתְכֹּן. וְקַבִּיל יי צְלוֹתִי. אַף בְּזִמְנָא הַהוּא:

— כ"ט —

ביום הכפורים. בו ביום נתרצה הקדוש ברוך
 הוא לישראל בשמחה ואמר לו למשה
 (במדבר י, ט) סלחתי כדברך. לכך הקבע
 למחילה ולסליחה. ומנין שנתרצה ברצון שלם,
 שנאמר בארבעים שללוחות אחרונות ואנכי
 עמדתי בהר פנימים הראשונים (דברים י, י)
 מה הראשונים ברצון אף אחרונים ברצון.
 אמור מעתה אמצעיים היו בכעס:

יח ואתנפל לפני ה' כראשנה ארבעים
 יום. שנאמר (שמות לז, ט) ועתה אעלה אל ה'
 אולי אכפרה. באותה עליה נתעכבתי
 ארבעים יום. נמצאו כלים בעשרים ותשעה
 באב. שהוא עלה בשמונה עשר בתמוז, בו
 ביום נתרצה הקדוש ברוך הוא לישראל
 ואמר לו למשה (דברים י, ט) פסל לך שני
 לוחות, עשה עוד ארבעים יום, נמצאו כלים

תפסיר רס"ג

כ) ועלי הרון וגד אללה גדא. וכאד אן ינפדיה. פאסתג'פרת לה איצ'א פי ד'אלך אלוקת: כא) ואמא כ'ט'יתכם והו אלעגל אלד'י אתכ'ד'תמוה (י"נ: אצתנעתמוה). פאני אכ'דתה ואחרקתה באלנאר. ופ'רדתה באלמברד נעמא. חתי דק פאלתראב. וטרחת תראבה. פי ואד אלמא אלמנתדר מן אלגבל: כב) ופי ד'את אלאתעאל וד'את אלמחנה. וקבור אלמתשהיון. לם תזאלו מסכ'טין ללה: כג) ולמא בעת אללה בעצ'כם. מן רקים ברנע

ב ובאהרון התאנף יהוה
מאד להשמידו ואתפלל
גם-בעד אהרון בעת ההוא:
ועל אהרון. הוה רגזו מן קדם יי. לחדא
לשיציוותיה. וצליתי. אף על אהרון בעדנא
ההוא: כג) ואת-חטאתכם
אשר-עשיתם את-העגל
לקחתי ואשרף אתו באש
ואכלת אתו טחון היטב עד
אשר-דק לעפר ואשלך

את-עפרו אל-הנחל הירד מן-ההר: וית חובתכוז
דעבדתון ית עגלא. נסיבית ואוקידית יתיה בנורא. ושפית יתיה
בשופינא יאות. עד דהוה דקיק לעפרא. ורמית ית עפריה. לנחלא
דנחית מן טורא: כב) ובתבערה ובמסה ובקברת
התאוה מקצפים הייתם את-יהוה: ובדליקתא
ובנסיתא. ובקברי דמשאלי. מרגזין הויתון קדם יי: כג) ובשלח
יהוה אתכם מקדש ברנע לאמר עלו ורשו

— רס"י —

כ) ובאהרון התאנף ה'. לפי ששמע לכם: גם בעד אהרון. והועילה תפלתי לכפר
להשמידו. זה פלוי בנים. וכן הוא אומר מהצדה ומתו שנים ונשארו השנים: כג) טחון.
(עמוס 3, ט) ואשמיד פ'ריו ממעל: ואתפלל לשון הוה כמו (בראשית כו, יג) הלוך וגדל:
ז'לק הדקדוק: כג) ואשרף אתו באש. אין פסיק בתיגאן שראיתי ובדפוסים ישנו גם בפסיקתא.
ובתאג מהרי"ב כתב שיש פסיק: דק לעפר. פתח והוא עבר מהקל (מהרי"ם): כג) מקדש ברנע
לאמר. תיבת ברנע בפשטא בעי"ן לבד בכל התיגאן כמשפט וכן הוא בירושלמיים:

תפסיד רס"ג

קאילא. אצעדו וחזו אלבלד
אלדי אעשיתכם. פכאלפתם
אמר אללה רבכם. ולם תומנו
בה. ולם תקבלו אמרה:
כד) ובאלגמלה לם תזאלו
מכאלפין ללה. מן יום
ערפתכם: כה) פשפעת ענדה.
תלך אלארבעין אליום. ואל
ארבעין אללילה. אד' אראד
אללה אן נפדכם: כו) עלית בין
ידי אללה וקלת. אללהם יא רב.
לא תהלך קומך וצפותך.
אלדין פכפתהם בעצמתך.
ואכ'רגתהם מן מצר ביד
שדידה: כז) אדכר אוליאך.

את הארץ אשר נתתי
לכם ותמרו את פי יהוה
אלהיכם ולא האמנתם לו
ולא שמעתם בקלו: וכד שלח
ייתכון. מרקם גיאה למימר. סקו
ואחסינו ית ארעא. דיהבית לכון.
וסריבתון. על מימרא די אללהכון. ולא
הימנתון ליה. ולא קבילתון למימריה:
כד ממרים הייתם עם יהוה
מיום דעתי אתכם: מסרבין
היותון קדם יי. מיומא דידעית יתכון:
כה ואתנפל לפני יהוה את ארבעים היום
ואת ארבעים הלילה אשר התנפלתי כי אמר
יהוה להשמיד אתכם: ואשתטחית קדם יי. ית ארבעין
ימין. וית ארבעין לילון דאשתטחית. ארי אמר יי לשיצאה יתכון:
כו ואתפלל אל יהוה ואמר אדני יהוה אל-
תשחת עמך ונחלתך אשר פדית בגדלך
אשר הוצאת ממצרים ביד חזקה: וצליתי קדם יי
ואמרתי. יי אלהים. לא תחביל עמך ואחסנתך. דפרקתא בתוקפך.
דאפיקתא ממצרים ביד תקיפא: כז זכר לעבדיך

— רס"י —

ככ ואתנפל וגוי. אלו הן עצמם האמורים כן סדר תפלתו, שנאמר (פסוק כו) ה' למעלה (פסוק יח) וכפלן כן, לפי שכתוב אלהים אל תשחת עמך וגוי:

לְאַבְרָהָם לְיִצְחָק וְלְיַעֲקֹב
אֶל-תֶּפֶן אֶל-קִשֵׁי הָעַם הַזֶּה
וְאֶל-רָשָׁעוֹ וְאֶל-חַטָּאתוֹ:
 אֲדַכַּר לְעַבְדְּךָ לְאַבְרָהָם לְיִצְחָק וְלְיַעֲקֹב.
 לֹא תִתְפַּנֵּי לְקִשְׁיוֹת עַמָּא הַדִּין;
 וְלַחֲבִיּהוֹן וְלַחַטָּאִיהוֹן: **כֹּה פִּן-יֵאמְרוּ**
הָאָרֶץ אֲשֶׁר הוֹצֵאתָנוּ
מִשָּׁם מִבְּלִי יְכָלֵת יְהוָה
לְהַבִּיאֵם אֶל-הָאָרֶץ אֲשֶׁר-
דִּבַּר לָהֶם וּמִשְׁנֵאתוֹ אוֹתָם

תפסיר רס"ג

אברהם ויצחק ויעקוב. לא
 תנציר אלי צעופה הדיא
 אלשעב. וטלאחה וכטייתה:
 (כח) פלא יקול אהל אלבלד
 אלדי אכרגתנא מנה. ממא
 למ יטיק רבהם. אן ידכילהם
 אלבלד אלדי ועדהם בה. ומן
 שנאתה להם. אכרגהם
 ליקתלהם פי אלבר: כט) והם
 קומד וצפונד. אלדי
 אכרגתהם בקונתד אלעצימה.
 ודראעד אלממדותה: י א) פי
 דיאלד אלוקת קאל אללה לי.
 אנחת לחי גוהר פאלאוולין.
 ואצעד בהמא אלי אלגבל.

הוֹצִיאֵם לְהַמְתָּם בַּמִּדְבָּר: דלמא ימרון. דיירי ארעא
 דאפיקתנא מתמן. מדלית יוכלא קדם יי. לאעלותהון. לארעא
 דמליל להון. ומדסני יתהון. אפיקנון לקטלותהון במדברא: **כט) וְהֵם**
עִמָּךְ וְנַחֲלֶתְךָ אֲשֶׁר הוֹצֵאתָ בְּכַחֲךָ הַגָּדֹל
וּבְזִרְעֶךָ הַנְּטוּיָה: ואנון עמד ואחסנתד. דאפיקתא בחילד
 רבא. ובדרעד מרממא: **פ) ❀ חמטשיד ❀** בספרי תימן **(רביעי) ר) ❀ בעת**
הַהוּא אָמַר יְהוָה אֵלַי פֶּסֶל-לְךָ שְׁנֵי-לוֹחֹת

כס"י

ברדתו מן הקר צנה להם על מלאכת
 המשכן, ובצלאל עשה משכן תחלה ואחר
 כך ארון וכלים, נמצא זה ארון אחר הנה.
 וזהו שהיה יוצא עמדם למלחמה. ואותו
 שעשה בצלאל לא יצא למלחמה אלא בימי
 עלי, ונענשו עליו ונשבה:

6 ב בעת ההוא. לסוף ארבעים יום נתרצה
 לי ואמר לי פסל לך, ואחר כך ועשית לך
 ארון עץ, ואני עשיתי ארון תחלה,
 שבשאבוא והלחות בידי היכן אתגם. ולא זה
 הוא הארון שעשה בצלאל, שהרי משכן לא
 נתעסקו בו עד לאחר יום הכפורים, כי

שמון המור (6) פסל-לך. המנהג להפריד ביניהם.

תפסיד רס"ג

וְקָד צָנַעַת צְנֻדָּקָא מִן כְּשִׁב: (ב) חֲתִי אִכְתֵּב עֲלֵיהֶמָּא אֲלֻכְמָאֵת. אֲלֻדִי כֹאנַת עֲלִי אֲלֻחִין אֲלֻאֻלִין אֲלֻדִי כְּסַרְתֵּמָּא. וְצִירְתֵּמָּא פִי אֲלֻצְנֻדֻק: (ג) פְּצַנַעַת צְנֻדָּקָא מִן כְּשִׁב אֲלֻסְנֵט. וְנַחַתֵּת לֻחִי גֻדְרָא כְּאֲלֻאֻלִין. וְצַעֲדַת אֲלִי אֲלֻגְבֵּל. וְהֵמָּא פִי יְדִי: (ד) פִּכְתֵּב עֲלֵיהֶמָּא כְּאֲלֻכְתָּאֵב אֲלֻאֻל. וְהִי אֲלַעֲשֵׁר אֲלֻכְמָאֵת. אֲלֻדִי כְּלֻמְכֵם אֲלֻלָּה פִי אֲלֻגְבֵּל. מִן וְסַט אֲלֻנָּאר פִי יוֹם אֲלֻגֻק. וְדַפְעֵהֶמָּא אֲלִי: (ה) תִּים וְלִית וְנֻלַת מִן אֲלֻגְבֵּל. וְצִירַת אֲלֻחִין. פִי אֲלֻצְנֻדֻק אֲלֻדִי

אֲבָנִים כְּרָאשְׁנִים וְעֹלָה

אֵלַי הִהְרָה וְעָשִׂיתָ לְךָ

בְּאֲרוֹן עֵץ: בְּעֵדְנָא הֵהוּא אָמַר יי לִי.

פָּסַל לְךָ. תִּרְיִן לֻחֵי אֲבָנִיָּא כְּקֻדְמָאִי.

וְסָק לְקֻדְמֵי לְטוֹרָא. וְתַעֲבִיד לְךָ אֲרוֹנָא

דְּאָעָא: ^ב וְאִכְתֵּב עַל-הַלְּחַת

אֶת-הַדְּבָרִים אֲשֶׁר הִיוּ

עַל-הַלְּחַת הַרְּאשִׁים אֲשֶׁר

שִׁבַּרְתָּ וּשְׁמַתָּם בְּאֲרוֹן:

וְאִכְתֹּב עַל לֻחֵיָּא. יֵת פְּתַגְמֵיָּא. דְּהוּוּ.

עַל לֻחֵיָּא קֻדְמָאִי דְּתַבְרַתָּא. וְתַשְׁוִּינוּן

בְּאֲרוֹנָא: ^ג וְאָעַשׂ אֲרוֹן עֵצִי

שְׁטִים וְאִפְסַל שְׁנֵי-לְחַת אֲבָנִים כְּרָאשְׁנִים

וְאָעַל הִהְרָה וּשְׁנֵי הַלְּחַת בְּיָדֵי: וְעַבְדִּית אֲרוֹנָא דְּאָעִי

שְׁטִין. וּפְסֻלִית. תִּרְיִן לֻחֵי אֲבָנִיָּא כְּקֻדְמָאִי. וְסֻלִיקִית לְטוֹרָא. וְתִרְיִן

לֻחֵיָּא בְּיָדֵי: ^ד וְיִכְתֹּב עַל-הַלְּחַת כְּמִכְתָּב הַרְּאשִׁוֹן

אֶת עֲשֵׂרֵת הַדְּבָרִים אֲשֶׁר דִּבֶּר יְהוָה אֵלֵיכֶם

בְּהַר מִתְּוֹךְ הָאֵשׁ בְּיוֹם הַקָּהָל וַיְהִינֶם יְהוָה

אֵלַי: וְכַתֵּב עַל לֻחֵיָּא כְּכַתְּבָא קֻדְמָאָה. יֵת עֲשָׂרָא פְּתַגְמִין. דְּמִלִּיל

יי עֲמֻכוֹן בְּטוֹרָא. מְגוֹ אִישְׁתָּא בְּיוֹמָא דְּקַהֲלָא. וַיְהִיבְנוּן יי לִי:

^ה וְאִפֵּן וְאִרְדּ מִן-הָהָר וְאִשֶׁם אֶת-הַלְּחַת בְּאֲרוֹן

אֲשֶׁר עָשִׂיתִי וַיְהִי שֵׁם כְּאֲשֶׁר צִוִּנִי יְהוָה:

וְזֻלְק הַרְּקֻדֻק: ^ה וַיְהִי שֵׁם. תִּיבַת וַיְהִי מִלְעִיל:

וְאֶת־פְּנֵיתַי. וּנְחַתִּית מִן טוֹרָא. וְשׁוֹיֵתִי יֵת לְוַחֲיָא. בְּאַרְוֹנָא דְעֵבְדִּית. וְהוּוּ תַמְנָן. כְּמָא דְפִקְדֵנִי יי: וּבְנֵי יִשְׂרָאֵל נִסְעוּ מִבְּאֵרֹת בְּנֵי־יַעֲקֹב מוֹסְרָה שֵׁם מֵת אֶהְרֹן וַיִּקְבֵּר שָׁם וַיִּכְהֵן אֶלְעָזָר בְּנוֹ תַחְתָּיו: וּבְנֵי יִשְׂרָאֵל. נִטְלוּ. מִבְּאֵרֹת בְּנֵי יַעֲקֹב לְמוֹסְרָה. תַמְנָן מֵיַת אֶהְרֹן וְאֶת־קִבְרֵ תַמְנָן. וְשֵׁם־שׁ. אֶלְעָזָר בְּרִיהַ תַחְתּוֹתוֹהִי: וּמִשָּׁם נִסְעוּ הַגְּדָדָה וּמִן־הַגְּדָדָה יִטְבְּתָה אֶרֶץ נַחֲלֵי מִים: מִתַּמְנָן נִטְלוּ לְגְדָדוֹד. וּמִן גְּדָדוֹד לְיִטְבְּתָה. אֶרֶע נִגְדָא נַחֲלִין דְמִיִּין: הַ בְּעֵת הַהוּא הִבְדִּיל יְהוָה אֶת־שֵׁבֶט הַלְוִי לְשֵׁאת אֶת־אֲרוֹן בְּרִית־

תפסיר רס"ג
 צנעתה. ובקיא הנאך. כמא אמרני אללה: ו) ולמא שפעני פי הרון. אקאם אלי אן רחלו בני אסראיל. מן בארות בני יעקן אלי מוסרה. תים מאת הרון ודפן תים. ואם אלעזר אבנה מכאנה: ז) ורחלו מן תים אלי גדגוד. ומן גדגוד אלי יטבת. ארץ דיאת אודיה מא: ח) פי דיאלך אלוקת. אפרו אללה סבט לוי. לחמלו צנדוק עהדה. ויקומו בין ידיה ליכדמוה ויבארכו באסמה.

כס"י

וּבְנֵי יִשְׂרָאֵל נִסְעוּ מִבְּאֵרֹת בְּנֵי יַעֲקֹב מוֹסְרָה. מַה עֲנִין זֶה לְכַאן. וְעוֹד, וְכִי מִבְּאֵרֹת בְּנֵי יַעֲקֹב נִסְעוּ לְמוֹסְרָה, וְהָלֹא מִמוֹסְרוֹת בְּאוּ לְבְנֵי יַעֲקֹב, שְׁנַאֲמַר (זמזכר לג, 6) וַיִּסְעוּ מִמוֹסְרוֹת וּגְיִי. וְעוֹד, שֵׁם מֵת אֶהְרֹן, וְהָלֹא בְהַר הַהָר מֵת, צֹא וְחָשׁוּב וְתַמְצָא שְׁמוֹנָה מִסְעוֹת מִמוֹסְרָה לְהַר הַהָר. אֲלֵא אִף זֶה מִן הַתּוֹכְחָה, וְעוֹד זֹאת עֲשִׂיתֶם כְּשִׁמַּת אֶהְרֹן בְּהַר הַהָר לְסוֹף אַרְבַּעִים שָׁנָה וְנִסְתַּלְקוּ עֲנֵי כְבוֹד, יִרְאֲתֶם לָכֶם מִמְּלַחְמַת מֶלֶךְ עֶרֶד וּנְתַתֶּם רֹאשׁ לְחִזּוֹר לְמַצְרַיִם, וְחִזְרֲתֶם לְאַחֲרֵיכֶם שְׁמוֹנָה מִסְעוֹת עַד בְּנֵי יַעֲקֹב וּמִשָּׁם לְמוֹסְרָה, שֵׁם נִלְחְמוּ בָכֶם בְּנֵי לְוִי וְהִרְגוּ מִכֶּם וְאַתֶּם מִהֶם, עַד שֶׁחִזְרוּ אֶתְכֶם בְּדֶרֶךְ חִזְרֲתְכֶם, וּמִשָּׁם חִזְרֲתֶם הַגְּדָדָה הוּא

חור הגדגד: ז ומן הגדגדה וגוי. ובמוסרה עשיתם אבל כבד על מיתתו שלאהרן שגדמה לכם זאת, ונדמה לכם כאלו מת שם. וסמך משה תוכחה זו לשבירת הלוחות, לומר שקשה מיתתן של צדיקים לפני הקדוש ברוך הוא, כיום שנשתברו בו הלוחות. ולהודיעך שהקשה לו מה שאמרו (זמ"י י, ז) נתנה ראש לפרוש ממנו, כיום שעשו בו את העגל: ח בעת ההוא הבדיל ה' וגוי. מוסב לענין הראשון: בעת ההוא. בשנה הראשונה לצאתכם ממצרים וטעיתם בעגל ובני לוי לא טעו, הבדילים המקום מכם. וסמך מקרא זה לחזרת בני יעקן לומר שאף בזו לא טעו בה בני לוי, אלא עמדו באמונתם: לשאת את ארון. הלויים:

תפסיד רס"ג

אלי יזמנא הדא למא
 אסעפוני: ט) ולדיאלך לם יפון
 לאליואניין. נציב ונחלה מע
 אכיותהם. בל הבאת אללה הי
 נציבהם. כמא אמר בהא להם:
 (י) ואנא אקמת פי אלגבל. מתיל
 אלמרה אלאוולא. ארבעין
 יומא וארבעין לילה. פסמע
 אללה לי פי דיאלך אלוקת. ולם
 ישא אללה אן יהלכד:
 (יא) פקאל אללה לי. קום אמין
 בין ידי אלקום ורחללהם. חתי
 ימציון פירתון אלבלד. אלדי

יְהוָה לְעֶמֶד לְפָנַי יְהוָה
 לְשָׂרְתוֹ וּלְבָרְךָ בְּשֵׁמוֹ עַד

הַיּוֹם הַזֶּה: בְּעֶדְנָא הַהוּא. אַפְרִישׁ יי
 ית שבטא דלוי. למטל ית ארון קימא
 די. למקם קדם יי לשמשותיה ולברכא

בשמייה. עד יומא הדין: ט על-פן
 לא-היה ללוי חלק ונחלה
 עם-אחיו יהוה הוא נחלתו
 כאשר דבר יהוה אליהך

לו: על פן. לא הוה ללוי. חולק

ואחסנא עם אחוהי. מתנן דיהב ליה יי אנין אחסנתיה. כמא דמליל. יי

אלהך ליה: ד ואנכי עמדתי בהר פימים הראשונים
 ארבעים יום וארבעים לילה וישמע יהוה אלי

גם בפעם ההוא לא-אבה יהוה השחיתך: ואנא

הייתי קאים בטורא. כיומאי קדמאי. ארבעין יממין. וארבעין לילון.
 וקביל יי צלותי. אף בזמנא ההוא. לא אבא יי לחבלותך:

ויאמר יהוה אלי קום לך למסע לפני העם

— כש"י —

עמד בהר בעליה אחרונה זו. חור והתחיל
 בה: פימים הראשונים. שללוחות
 הראשונות. מה הם ברצון אף אלו ברצון.
 אבל האמצעיים שעמדתי שם להתפלל
 עליכם היו בכעס: יא ויאמר ה' אלי וגי. אף
 על פי שסרתם מאחריו וטעיתם בעגל.
 אמר לי (שמות לב, לו) לך נחה את העם:

לעמד לפני ה' לשרתו ולברך בשמו.
 הכהנים, והוא נשיאת כפים: ט על פן לא
 היה ללוי חלק. לפי שהבדלו לעבודת
 מזבח ואינן פנויין לחרוש ולרוע: ה' הוא
 נחלתו. נוטל פרס מזמן מבית המלך:
 י ואנכי עמדתי בהר. לקבל הלוחות
 האחרונות. ולפי שלא פרש למעלה כמה

תפסיר רס"ג

קסמת לאבאיהם אן אעטיהם:
 (יב) ואלאן יא אסראיל. מא
 אלדי יטלבה מנד אללה רבד.
 אלא אן תכאפה ותסיר פי
 טרקה. ותחבבה ותעבדה
 מכלצא. בכל קלבד ונפסד:
 (יג) ואחפין וצאנאה ורסומה.
 אלתי אמרד בהא אליום.
 ליכאר לך: (יד) הודיא ללה
 רבד. אלסמאואת כלהא.

וַיָּבֹאוּ וַיִּירָשׁוּ אֶת־הָאָרֶץ
 אֲשֶׁר־נִשְׁבַּעְתִּי לְאֲבֹתָם

לָתֵת לָהֶם: וַאֲמַר יי לי. קום. איזיל
 לַמְטוּל קָדָם עָמָא. וַיִּיעֲלוּן וַיִּירְתוּן יֵת
 ארעא. דְּקִימִית לְאַבְהָתְהוֹן לְמִתָּן לְהוֹן:

פ ⦿ שׁטׁר ⦿ בספרי
תיטן (חמישי) יב וְעַתָּה
 יִשְׂרָאֵל מָה יְהוָה אֱלֹהֶיךָ

שָׁאֵל מֵעַמּוּךְ כִּי אִם־לִירָאָה אֶת־יְהוָה אֱלֹהֶיךָ
 לָלֶכֶת בְּכָל־דַּרְכָּיו וּלְאַהֲבָה אֹתוֹ וּלְעַבֹד אֶת־

יְהוָה אֱלֹהֶיךָ בְּכָל־לִבְבְּךָ וּבְכָל־נַפְשְׁךָ: וּבְעַן

יִשְׂרָאֵל. מָא יי אלהך. תבע מנד. אלהין למדחל. קדם יי אלהך.
 למהך בכל אורחן דתקנן קדמוהי ולמרחם יתיה. ולמפלח קדם יי

אלהך. בכל לבך ובכל נפשך: יג לְשָׁמֹר אֶת־מִצְוֹת יְהוָה

וְאֶת־חֻקֹּתָיו אֲשֶׁר אֲנֹכִי מְצֹנֵךְ הַיּוֹם לְטוֹב לָךְ:

לְמַטְר. ית פקודיא דיי וית קימוהי. דאנא. מפקיד לך יומא דין. דייטב

לך: יד הֲזֵן לִיְהוָה אֱלֹהֶיךָ הַשָּׁמַיִם וּשְׁמַי הַשָּׁמַיִם

— רש"י —

יב ועתה ישראל. אף על פי שעשיתם כל
 זאת, עודנו רחמינו ורחבתו עליכם, ומכל מה
 שחטאתם לפנינו אינו שואל מכם כי אם
 ליראה וגוי: כי אם ליראה וגוי. רבותינו

זלך הדקדוק: «ויבאו ויירשו את הארץ. לחוד מלא ורפה. ובירושלמי חסר יו"ד שנייה
 והיא מחלוקת בין הסופרים ובספרי רבינו ז"ל מלא ע"כ מכתובת מ"ו יחיא בשירי ז"ל ונתכוון
 אל התיגאן שהם העתק רבינו הרמב"ם ז"ל:

תפסיד רס"ג

ואל־ארץ וְכֹל מֵא פִּיהָ:
 טו) לַכְּנֵה אֶצְטָפָא אֲבֹתֶיךָ
 פִּאֲחֻבָּהֶם. וְאֶכְתָּאֵר נִסְלָהֶם מִן
 בַּעֲדָהֶם. וְאַנְתֶּם הֵם. מִן בֵּין
 אֲלִשְׁעוּב כְּמֵא תִשְׁאֲהוּדוֹן.
 טז) פִּאֲזִילוּ גִיש קְלוּבְכֶם.
 וְרִקֵּאֲבֶכֶם לֹא תִצְעֵבוּהָא
 אֲבִדְאָן: יז) לֹאֵן אֵלֵלָה רַבְכֶם.
 הוּ רַב אֵלֵאֲרַבֵּאֵב. וְסִייד
 אֵלִסְאֲדָה. אֵלִסְאִיק אֵלֵעֲצִים
 אֵלֵגֵבֵאֵר אֵלִמְכִיף. אֵלֵדִי לֹא
 יִחֲאֵבִי אֵלִוְגוּדָה. וְלֹא יֵאֲכִידִי
 אֵלֵרִשָׁא: יח) צֹאנַע חֶכֶם
 אֵלִיתִים וְאֵלֵאֲרַמְלָה. וּמְחַב

הָאָרֶץ וְכֹל־אֲשֶׁר־בָּהּ: הָא
 דִּי אֱלֹהֶךָ. שְׁמִיָּא וְשְׁמִי שְׁמִיָּא. אֲרַעָא
 וְכֹל דְּבָהּ: טו) רַק בְּאֲבֹתֶיךָ
 חֶשֶׁק יְהוָה לְאַהֲבָה אוֹתָם
 וַיִּבְחַר בְּזֶרְעֵם אַחֲרֵיהֶם
 בְּכֶם מִכָּל־הָעַמִּים כִּי־נִס
 הַזֶּה: לְחֹד בְּאֲבֹהֶתְךָ. עֲבִי יי לְמַרְחֵם
 יִתְהוֹן. וְאַתְרַעִי בְּבִנְיָהוֹן בְּתַרְיָהוֹן. בְּכוֹן.
 מִכָּל עַמִּמִּיָּא כִּי־וּמָא הֲדִין:
 טז) וּמִלֶּתֶם אֵת עֲרֵלֹת

לְבַבְכֶם וְעֲרַפְכֶם לֹא תִקְשׁוּ עוֹד: וְתַעֲדוּן. יֵת טַפְשׁוֹת
 לְבָכוֹן. וְקַדְלָכוֹן. לֹא תִקְשׁוֹן עוֹד: יז) כִּי יְהוָה אֱלֹהֵיכֶם הוּא
 אֱלֹהֵי הָאֱלֹהִים וְאֲדָנִי הָאֲדָנִים הָאֵל הַגָּדֹל
 הַגָּבֹר וְהַנּוֹרָא אֲשֶׁר לֹא־יִשָּׂא פָנִים וְלֹא יִקַּח
 שָׁחַד: אַרִי יי אֱלֹהֶכֶון. הוּא אֱלֹה דִּינִין. וּמְרִי מַלְכִין. אֱלֹהָא רַבָּא
 גְּבֵרָא וְדַחִילָא. דְּלִית קְדָמוּהִי מַסַּב אַפִּין. וְאַף לֹא לְקַבְּלָא שׁוּחָדָא:
 יח) עֲשֵׂה מִשְׁפָּט יְתוֹם וְאַלְמָנָה וְאַהֲבֵ גֵר לְתַת
 לוֹ לֶחֶם וְשִׁמְלָה: עֲבִיד. דִּין יִיתֵם וְאַרְמְלָא. וְרַחֲמִים גִּיּוֹרָא.

— רס"י —

לְהַצִּיל אֶתְכֶם מִדָּו: לֹא יִשָּׂא פָנִים. אִם
 תִּפְרָקוּ עָלוּ: וְלֹא יִקַּח שָׁחַד. לְפִי־סוּ בְּמִמוֹן:
 יח) עֲשֵׂה מִשְׁפָּט יְתוֹם וְאַלְמָנָה. הֲרִי
 גְבוּרָה. וְאַצֵּל גְּבוּרָתוֹ אֶתְהּ מוֹצֵא עֲנוּתָנָתוֹ:

בְּאֲבֹתֶיךָ חֶשֶׁק ה' מִן הַכֹּל: טו) בְּכֶם. כְּמוֹ
 שְׁאֲתֶם רוֹאִים אֶתְכֶם חֲשׁוּקִים מִכָּל הָעַמִּים
 הַיּוֹם הַזֶּה: טז) עֲרֵלֹת לְבַבְכֶם. אוֹטֵם לְבַבְכֶם
 וְכִסּוּיָו: יז) וְאֲדָנִי הָאֲדָנִים. לֹא יוֹכֵל שׁוּם אֲדוֹן

תפסיד רס"ג

אלג'ריב ירזקה טעאמא ופסודה:
 (ט) פאחבבו אלג'ריב. פטאל
 מא פנתם ג'רבא פי ב'לד
 מצר: (כ) ו'כף אללה רבד.
 ואעבדה ואלזם טאעתה.
 ואחלף באסמה בארא: (כא) הו
 מדהתך והו אלאהך. כמא צנע
 מעד. תלך אלכבאיר ואל'
 מ'האיב. אלתו ראתהא עינאך:
 (כב) פמנהא אן אבאיך. נלו
 מצרא בסבעין נפסא. ואלאן.
 פקד ציירך אללה רבד.
 כפואכב אלסמא כתרה: יא
 (א) פאחבב אללה רבד. ואחפי'
 מא אסתחפי'ך בה ורסומה

למתן ליה מזון וכסו: יט **וְאֶהְבֶתֶם**
אֶת־הַגֵּר כִּי־גֵרִים הֵייתֶם
בְּאֶרֶץ מִצְרַיִם: ותרחמון ית
 ג'יורא. ארי ד'ירין ה'ויתון ב'ארעא
 ד'מצרים: כ **אֶת־יְהוָה אֱלֹהֵיךָ**
תִירָא אֹתוֹ תַעֲבֹד וְכוּ
תִדְבַק וּבְשֵׁמוֹ תִשָּׁבַע: ית יי
 אלהך. תדחל וקדמוהי תפלת.
 ולדחלתיה תתקרב. ובשמיה תקיים:
 כא **הוּא תְהִלָּתְךָ וְהוּא**
אֱלֹהֵיךָ אֲשֶׁר־עָשָׂה אֵתְךָ

אֶת־הַגְּדֹלֹת וְאֶת־הַנּוֹרָאִת הָאֵלֶּה אֲשֶׁר רָאוּ
עֵינֶיךָ: הוא תושבחתך והוא אלהך. ד'עבד עמך. ית רברבתא וית
 חסינתא האליון. ד'חזאה עינד: כב **בְּשִׁבְעִים נֶפֶשׁ יִרְדּוּ**
אֲבֹתֶיךָ מִצְרַיִם וְעַתָּה שְׁמַךְ יְהוָה אֱלֹהֵיךָ
כְּכֹכְבֵי הַשָּׁמַיִם לָרַב: בשבעין נפשן. נחתו אבהתך
 למצרים. ובען. שויך יי אלהך. ככוכבי שמיא לסגי:
 יא **וְאֶהְבֶת אֶת יְהוָה אֱלֹהֵיךָ וְשָׁמַרְתָּ**

— כט"י —

ואהב גר לתת לו לחם ושמלה. הייתם. מום שפך אל תאמר לחברך:
 ודבר חשוב הוא זה, שכל עצמו
 שלעקב אבינו על זה נתפלל, (בראשית כח, ט)
 ונתן לי לחם לאכל ובגד ללבש: יט **כִּי גֵרִים**
 כ **אֶת ה' אֱלֹהֵיךָ תִירָא.** ותעבוד לו ותדבק
 בו, ולאחר שיהיו בך כל המדות הללו,
 אז בשמו תשבע:

תפסיד רס"ג

וּנְצַאֲמָהּ. וְאַחֲכָמָה טוֹל
 אֶלְזָמָאן: (ב) וְאַעֲלֵמוּ מִן אֱלִיִּים.
 אִן לִיס אֲלַעְמֵל עֲלֵי בְּנֵיכֶם.
 אֲלֵדִי לִם יַעֲלֵמוּ וְלִם יָרוּ. אֲדַב
 אֲלֵלָה רַבְּכֶם. וְעִצְמֵתָה וְיִידָה
 אֲלִשְׁדִּידָה. וְדִרְאֵעָה
 אֲלִמְדוּדָה: (ג) וְאַיֲאֵתָה
 וְאַעֲמֵאלָה. אֲלֵתִי צִנְעָהָ פִי
 וְסֵט מִצֵּר. בְּפִרְעוֹן מֶלֶךְ
 מִצֵּר וּבִסְאִיר אֵהֵל בְּלָדָה:
 (ד) וּמָא צִנַּע בְּגַנֵּד מִצֵּר וְכִילָה
 וּמְרֵאכְבָּה. אֲלֵדִי אֲטָאָף מָא
 בַּחַר אֲלֵקְלוֹם עֲלֵי וְגוּהָם.
 לְמָא כְּלָבוּכֶם. פֶּאֱהֵלְכֶם
 אֲלֵלָה. אֲלֵי יוֹמְנָא הֵדִיא:

מִשְׁמֵרְתוֹ וְחֻקְתּוֹ וּמִשְׁפָּטוֹ

וּמִצֻּוֹתָיו כָּל־הַיָּמִים: וְתִרְחֹם.

יֵת יְיָ אֱלֹהֶיךָ. וְתִשָּׂר מִשְׁרַת מִימְרֵיהָ.

וּקְיֻמוֹהִי וְדִינוֹהִי וּפְקוּדוֹהִי כָּל יוֹמֵי־אָ:

וַיִּדְעֶתֶם הַיּוֹם כִּי לֹא

אֶת־בְּנֵיכֶם אֲשֶׁר לֹא־יִדְעוּ

וְאֲשֶׁר לֹא־רָאוּ אֶת־מוֹסֵר

יְהוָה אֱלֹהֵיכֶם אֶת־גְּדֻלּוֹ

אֶת־יָדוֹ הַחֲזָקָה וְזִרְעוֹ

הַנְּטוּיָה: וְתִדְעוּן יוֹמָא דִּין. אָרִי לָא

יֵת בְּנֵיכּוֹן. דְּלָא יִדְעוּ וּדְלָא חֲזוּ. יֵת

אוּלְפָנָא דִּי אֱלֹהֵכּוֹן. יֵת רַבּוּתֵיהָ. יֵת יְדִיהָ תְּקִיפָתָא. וְדִרְעִיהָ מְרֻמָּא:

וְאֶת־אֲתֵתּוֹ וְאֶת־מַעֲשָׂיו אֲשֶׁר עָשָׂה בְּתוֹךְ

מִצְרַיִם לְפִרְעָה מֶלֶךְ־מִצְרַיִם וְלְכָל־אֲרָצוֹ: וְיֵת

אֲתוּתֵיהָ וְיֵת עוֹבְדוֹהִי. דְּעַבֵּד בְּגוֹ מִצְרַיִם. לְפִרְעָה מֶלֶךְא דְּמִצְרַיִם וְלְכָל

אֲרָעִיהָ: וְאֲשֶׁר עָשָׂה לְחֵיל מִצְרַיִם לְסוּסָיו

וְלִרְכִבּוֹ אֲשֶׁר הֵעִיף אֶת־מִי יַם־סוּף עַל־פְּנֵיהֶם

בְּרִדְפָם אַחֲרֵיכֶם וַיֵּאבְדֻם יְהוָה עַד הַיּוֹם הַזֶּה:

וְדַעְבַּד לְמִשְׁרֵית מִצְרָאִי לְסוּסוֹתֵהוֹן וְלִרְתִּבְיָהוֹן. דְּאֲשִׁיף. יֵת מִי יִמָּא

דְּסוּף עַל אֲפִיָהוֹן. בְּמִרְדְּפָהוֹן בְּתִרְכּוֹן. וְאַבִּידֻנוּן יְיָ. עַד יוֹמָא הַדִּין:

— רס"י —

יֵת וַיִּדְעֶתֶם הַיּוֹם. תְּנוּ לֵב לְדַעַת וּלְהַבִּין מְדַבֵּר עִכְשָׁיו שְׂוִיכְלוּ לומר אָנוּ לֹא יִדְעֵנוּ
 וְלִקְבֵּל תּוֹכְחָתִי כִּי לֹא אֶת בְּנֵיכֶם. אָנִי
 וְלֹא רָאִינוּ בְּכָל זֶה:

תפסיר רס"ג

(ה) ומא צנע לכם פי אלבר. אלי אן גיתם אלי הדא אלמוציע: (ו) ומא צנע בדתן ואבירם. בני אליאב אבן ראובן. אד' פתחת אלארץ פאהא. פאבתלעתהם וביותהם ואכ'ביותהם. וגמיע אלאנאם אלד' מעהם. פי מא בין גמיע בני אסראיל: (ז) בל עיונכם אלד' ראת. גמיע צנע אללה אלעצים. אלד' צנעה: (ח) פאהפצ'ו גמיע אלשריעה. אלתי אנא אמרכם בהא

וַאֲשֶׁר עָשָׂה לָכֶם בַּמִּדְבָּר
עַד-בְּאֵכֶם עַד-הַמָּקוֹם

הַזֶּה: וְדַעַבְד לְכוּן בַּמִּדְבָּרָא. עַד

מִיִּתְכוּן עַד אַתְרָא הַדִּין: וַאֲשֶׁר

עָשָׂה לְדַתְן וְלֵאבִירִם בְּנֵי

אֵלִיָּאב בֶּן-רְאוּבֵן אֲשֶׁר

פָּצְתָה הָאָרֶץ אֶת-פִּיהָ

וַתְּבַלְעֵם וְאֶת-בְּתִיָּהֶם

וְאֶת-אֱהֻלֵיהֶם וְאֶת-כָּל-

הַיְקוּם אֲשֶׁר בְּרַגְלֵיהֶם בְּקֶרֶב כָּל-יִשְׂרָאֵל:

וְדַעַבְד לְדַתְן וְלֵאבִירִם. בְּנֵי אֵלִיָּאב בֶּן רְאוּבֵן. דַּפְתַּחַת אַרְעָא יֵת פּוּמָה. וּבִלְעַתְנוּן וְיֵת אַנְשׁ בְּתִיָּהוֹן וְיֵת מִשְׁכְּנֵיהוֹן. וְיֵת כָּל יְקוּמָא

דַּעֲמָהוֹן. בְּגוּ כָּל יִשְׂרָאֵל: דְּכִי עֵינֵיכֶם הָרְאִית אֶת-

כָּל-מַעֲשֵׂה יְהוָה הַגָּדֹל אֲשֶׁר עָשָׂה: אֲרֵי עֵינֵיכֹון

חֲזָא. יֵת כָּל עוֹבְדָא דִּי רַבָּא. דַּעַבְד: וְשִׁמְרַתֶּם אֶת-כָּל-

הַמִּצְוָה אֲשֶׁר אֲנֹכִי מְצַוֶּה הַיּוֹם לְמַעַן תִּחְזְקוּ

— כ"ט —

הארץ מדרון כמשפף, וכל מקום שהיה אחד מהם [בורח], היה מתגלגל ובא עד מקום הבקיעה: ואת כל היקום אשר ברגליהם. זה ממונו של אדם שמעמידו על רגליו: זכי עיניכם הראות. מוסב על מקרא האמור למעלה, (פסוק 3) כי לא את בניכם

ו בקרב כל ישראל. כל מקום שהיה אחד מהם בורח, הארץ נבקעת מתחתיו ובלעתה. אלו דברי רבי יהודה. אמר לו רבי נחמיה, והלא כבר נאמר (צמדצ טו, ל3) ותפתח הארץ את פיה, ולא פיותיה. אמר לו, ומה אני מקים בקרב כל ישראל. אמר לו שנעשית

זולק הדקדוק: ואת-כל מעשה. כן הוא בכל התיגאן תיבת את בסגול ומקף:

תפסיר רס"ג

כגנאן אלבְקוּל: יא לְכֹן
אלארץ. אלדִי אנתם גאִיזִין
אליה לְתַחֲוֹזָה. ארץ גבאל
ובקאע. מן מטר אלסמא
תשרב מאא: יב ארץ אלדִי
אללה רבד מתעאהדהא.
ודאימא ענאיתנה בהא. מן
אוול אלסנה אלי אכרהא:

תִּזְרַע אֶת־זֶרְעֶךָ וְהִשְׁקִיתָ
בְּרִגְלֶךָ כִּגְן הַיֶּרֶק: אֲרֵי אֲרָעָא.
דַּאת עָלִיל לְתַמְן לְמִירְתָהּ. לֹא פֹאֲרָעָא
דְּמַצְרִים הִיא. דְּנִפְקַתּוּן מִתַּמְן. דְּתִזְרַע יִת
זֶרְעֶךָ. וּמִשְׁקִית לִיה בְּרִגְלֶךָ כִּגְנַת יֶרֶקָא:
וְהָאָרֶץ אֲשֶׁר אַתֶּם
עֹבְרִים שָׁמָּה לְרִשְׁתָּהּ אֶרֶץ

הָרִים וּבִקְעֹת לְמִטֵּר הַשָּׁמַיִם תִּשְׁתַּה־מַּיִם:
וְאֲרָעָא. דַּאתוּן. עֹבְרִין לְתַמְן לְמִירְתָהּ. אֲרַע טוֹרִין וּבִקְעֹן. לְמִטֵּר
שְׁמַיָּא שְׁתַּיָּא מַיָּא: יג אֶרֶץ אֲשֶׁר־יְהוָה אֱלֹהֶיךָ דִּרְשׁ
אֶתָּה תָּמִיד עֵינֵי יְהוָה אֱלֹהֶיךָ בָּהּ מִרְשִׁית
הַשָּׁנָה וְעַד אַחֲרִית שָׁנָה: אֲרָעָא. דִּי אֱלֹהֶךָ תִּבַּע יִתָּה.
תְּדִירָא. עֵינֵי יי אֱלֹהֶךָ בָּהּ. מִרִּישָׁה דְּשַׁתָּא. וְעַד סוּפָה דְּשַׁתָּא: ס

— כש"י —

ממנו חמשת כורין, ארבע מארבע שפועיו,
ואחד בראשו: ובקעת. הן מישור: יב אֲשֶׁר
ה' אֱלֹהֶיךָ דִּרְשׁ אֶתָּה. והלא אף כל
הארצות הוא דורש. שְׁנַאֲמַר (איוז לט, כו)
לְהַמְטִיר עַל אֶרֶץ לֹא אִישׁ, אֲלֹא כְּבִיכּוֹל אִינוּ
דֹרֵשׁ אֲלֹא אֹתָהּ, וְעַל יְדֵי אֹתָהּ דְּרִישָׁה
שְׁדוֹרְשָׁה דֹרֵשׁ אֶת כָּל הָאֲרָצוֹת עִמָּה:
תָּמִיד עֵינֵי ה' אֱלֹהֶיךָ בָּהּ. לראות מה היא
צריכה ולחדש לה גזרות, עתים לטובה
עתים לרעה וכו', כדאיתא בראש השנה
(יז, ז): מִרְשִׁית הַשָּׁנָה. מראש השנה נדון
מה יהא בסופה:

אינה כארץ ישראל: והשקית ברגלך. ארץ
מצרים היתה צריכה להביא מים מנילוס
ברגלך ולהשקותה וצריך אתה לנודד
משינתך ולעמול, והנמוף שותה ולא הגבוה,
ואתה מעלה המים מן הנמוף לגבוה. אבל זו
(פסוק יא) למטר השמים תשתה מים. אתה
ישן על מטתך, והקדוש ברוך הוא משקה
נמוף וגבוה, גלוי ושאינו גלוי, כאחת: כגן
הירק. שאין די לו בגשמים ומשקין אותו.
ברגל ובכתף: יא אֶרֶץ הָרִים וּבִקְעֹת.
משבח הקור מן המישור, שהמישור, בבית
כור אתה זורע כור, אבל הקור בבית כור

זולק הדקדוק: יב מִרְשִׁית הַשָּׁנָה. תיבת מרשית בשופר הולך לא בפשטא בכל התיגאן:

תפסיר רס"ג

וְהָיָה אִם-שָׁמַעַתְּ תִשְׁמָעוּ
אֶל-מִצְוֹתַי אֲשֶׁר אֲנֹכִי
מְצַוֶּה אֶתְכֶם הַיּוֹם לְאַהֲבָה
אֶת-יְהוָה אֱלֹהֵיכֶם וּלְעִבְדוֹ
בְּכָל-לִבְבְּכֶם וּבְכָל-

יג) אן סמעתם סמאעא
לוצאיא. אלדי אמרכם
בהא אליום. לתחבו אללה
רבכם ותעבדוה מכלצין.
בכל קלובכם וכל נפוסכם:
יד) נזלת מטר בלדכם. פי
וקתה וסמי ולקיס פתגמע
ברד. ועצירד ודהנד:

נַפְשֵׁיכֶם: וַיְהִי. אִם קִבְּלָא תִקְבְּלוּן
לְפָקוּדֵי. דְאָנָא. מִפְּקִיד יִתְכוּן יוֹמָא דִין. לְמַרְחָם. ית יי אלהכון ולמפלח
קדמוהי. בכל לבכון ובכל נפשכון: וְנָתַתִּי מְטָר-אֲרָצְכֶם
בְּעֵתוֹ יוֹרֵה וּמִלְקוֹשׁ וְאֶסְפַּת דְגַנְךָ וְתִירְשֶׁךָ
וַיַּעֲרֶךְ: וְאֶתִּין מְטָר אֲרַעְכוּן. בְּעֵדְנִיָּה בְּפִיר וְלִקִּישׁ. וְתַכְנוּשׁ עֲבוּרְךָ.

— רס"י —

(תכליס קמא, ז) תכוון תפלתני קטרת לפניך:
בְּכָל לִבְבְּכֶם וּבְכָל נַפְשֵׁיכֶם. והלא כבר
הזכיר על כך (דברים ו, ט) בְּכָל לִבְבְּךָ וּבְכָל
נַפְשֶׁךָ, אלא אזהרה ליחיד אזהרה לצבור:
י וְנָתַתִּי מְטָר אֲרָצְכֶם. עשיתם מה
שעליכם, אף אני אעשה מה שעלי: בְּעֵתוֹ.
בלילות שלא יטריחו אתכם. דבר אחר בעתו,
בלילי שבתות שהכל מצויין בבתיכם: יוֹרֵה.
היא רביעה הנופלת לאחר הזריעה שמרוה
את הארץ ואת הזרעים: וּמִלְקוֹשׁ. רביעה
היורדת סמוך לקציר למלאות התבואה
בקשיה. ולשון מלקוש. דבר המאוחז.
בדמתרגמינן (צראשית ל, ז) וְהָיָה הַעֲטוּפִים
לְלֶבֶן, לקישיא. דבר אחר לכך נקראת
מלקוש שיורדת על המלילות ועל הקשין:
וְאֶסְפַּת דְגַנְךָ. אתה תאספנו אל הבית ולא
אויביך. בענין שנאמר (ישעיי סז, ט) אִם
אתן את דגנך וגי פי מאספיו יאכלהו.

יג) והיה אם שמע. והיה, מוסב על האמור
למעלה (פסוק יג) למטר השמים תשתה
מים: וְהָיָה אִם שָׁמַעַתְּ תִשְׁמָעוּ. אם שמע
בישן תשמעו בחדש. וכן (דברים ט, יט) וְהָיָה
אם שכח תשכח אם התחלת לשכח, סוף
שתשכח בלה, שכן כתיב במגלה אם תעזבני
יום, יומים אעזבך [צמגילת חסידים] (ספרי מ):
מְצַוֶּה אֶתְכֶם הַיּוֹם. שיהיו עליכם חדשים,
כאלו שמעתם בו ביום: לְאַהֲבָה אֶת ה'.
שלא תאמר הרי אני לומד בשביל שאהיה
עשיר, בשביל שאקרא רב, בשביל שאקבל
שכר. אלא כל מה שתעשו עשו מאהבה
וסוף הכבוד לבה: וּלְעִבְדוֹ בְּכָל לִבְבְּכֶם.
עבודה שהיא בלב. וזו היא תפלה, שהתפלה
קרויה עבודה, שנאמר (דניאל ו, יח) אֶלֶהָ דִי
אנת פלח לה בתדירא, וכי יש פלחן בבבל.
אלא על שהיה מתפלל, שנאמר (שם ו, יג)
וכוין פתיחן לה וגי. וכן בודד הוא אומר

תפסיר רס"ג

(טו) ואנבת עשׂבא פי צחראיך
 לבהאימד. פתאכל ותשבׁע:
 (טז) ואחדירו אן ונכידע
 קלובבם. פתזולון. ותעבדון
 מעבודאת אכיר. ותסגדון להא:
 (יז) פישתד גיצׁב אללה עליכם.
 פיהבס אלמטר מן אלסמא.
 ואלארץ לא תנבת אדאהא.

וְחִמְרְךָ וּמִשְׁחֶךָ: טו וְנִתְּתִי עֵשֶׂב
 בְּשֹׁדְךָ לְבִהְמֹתֶךָ וְאָכְלֹתָ
 וּשְׂבַעְתָּ: וְאַתִּין. עֵשֶׂב אֲבָקֶיךָ
 לְבַעֲיָרְךָ. וְתִיכּוֹל וְתִשְׂבַּע: טז הַשְּׂמֵרוֹ
 לָכֶם פֶּן־יִפְתָּה לְבַבְכֶם
 וְסִרְתֶּם וְעַבַּדְתֶּם אֱלֹהִים

אַחֲרָיִם וְהִשְׁתַּחֲוִיתֶם לָהֶם: אִסְתְּמְרוּ לְכוּן. דלמא יטעי
 לבכון. ותסטון. ותפלחון לטעות עממיא. ותסגדון להון: יז וְחָרָה
 אַף־יְהוָה בְּכֶם וְעָצַר אֶת־הַשָּׁמַיִם וְלֹא־יִהְיֶה
 מָטָר וְהָאֲדָמָה לֹא תִתֵּן אֶת־יְבוּלָהּ וְאֲבַדְתֶּם

— רס"י —

דוד אמר (שמואל א' כו, יט) פי גרשוני
 היום מהסתפח בנחלת ה' לאמר לך עבד
 וגוי, ומי אמר לו כן, אלא פיון שאני מגרש
 מלעסוק בתורה, הריני קרוב לעבוד אלהים
 אחרים: אלהים אחרים. שהם אחרים
 לעובדיהם, צועק אליו ואינו עונה, נמצא
 עשוי לו כנכרי: י אֵת יְבוּלָהּ. אף מה
 שאתה מוביל לה, כענין שנאמר (מגילת, ו'
 זרעתם הרבה והבא מעט: וְאֲבַדְתֶּם מְהֵרָה.
 על כל שאר היסורין אגלה אתכם מן
 האדמה, שגרמה לכם לחטוא. משל למלך
 ששלח בנו לבית המשתה והיה יושב
 ומפקידו [ומפקדו] אל הנאכל יותר מצרף
 שתבא נקי לביתך, ולא השגיח הבן ההוא.
 אבל ושתה יותר מצרכו והקיא וטנף את כל
 בני המסבה. נטלוהו בידי וברגליו ונרקוהו
 אחורי פלטרין [פלטרין]: מְהֵרָה. איני גותן

ולא כענין שנאמר (שופטים ו, ג) והיה אם זרע
 ישראל וגו': טו וְנִתְּתִי עֵשֶׂב בְּשֹׁדְךָ. שלא
 תצטרך להוליכה לפוך בריות. דבר אחר
 שתהיה גוזז תבואתך כל ימות הגשמים
 ומשליך לפני בהמתך ואתה מונע ירך ממנה
 שלשים יום קודם לקציר ואינה פוחתת
 מדגנה: וְאָכְלֹתָ וּשְׂבַעְתָּ. הרי זו ברכה
 אחרת, שתהא ברכה מצויה בפת בתוך
 הפעים: טז הַשְּׂמֵרוֹ לָכֶם. פיון שתהיו
 אוכלים ושבועים, השמרו לכם שלא תבעטו,
 שאין אדם מורד בהקדוש ברוך הוא אלא
 מתוך שביעה, שנאמר (דברים ט, יז) פֶּן
 תאכל ושבעת וברך וצאנך ירבי, מה הוא
 אומר אחריו, ורם לבבך ושכחת: וְסִרְתֶּם.
 לפרוש מן התורה ומתוך כך ועבדתם
 אלהים אחרים. שפיון שאדם פורש מן
 התורה הולך ומדבק בעבודה זרה. וכן

תפסיר רס"ג

פתבידון בסרעה. ען אלבלד
אלגיד. אלדי אללה
מעטיכמוהא: יח) וציררו פלאמי
הדיא. פי קלופכם ופי נפוסכם.
ואעקדוהא עלאמה עלי ידיכם.
ותכון מנשורא בין עיונכם:
יט) ועלמוהא בניכם. ותדרסהא
פי חאל גלוסד פי מנולד
ומסירד פי טריקד. וענד
ניאמד וקיאמד: כ) ואכתבהא
עלי כידוד פתוח מנאולד

מִהֲרָה מֵעַל הָאָרֶץ הַטְּבָה
אֲשֶׁר יְהוָה נָתַן לָכֶם: וַיִּתְקַף
רוּגְזָא דִּי בְכוּן. וַיִּיחֹד ית שְׁמִיָּא וְלֹא יְהִי
מִטְרָא. וְאַרְעָא. לֹא תִתִּין ית עַל־לַתְהָ.
וַתִּבְדּוּן בַּפְּרִיעַ. מֵעַל אַרְעָא טְבָתָא. דִּי
יְהִיב לְכוּן: וְשִׁמְתֶם אֶת־
דְּבָרֵי אֱלֹהִים עַל־לִבְבְּכֶם
וְעַל־נַפְשֵׁיכֶם וְקִשְׂרֹתֶם אֹתָם
לְאוֹת עַל־יְדֹכֶם וְהָיוּ

לְטוֹטְפַת בֵּין עֵינֵיכֶם: וַתִּשְׁוּוּן ית פִּתְגְּמֵי אֱלִינִי. עַל לְבָבוֹן
וְעַל נַפְשִׁיכוֹן. וַתְּקַטְרוּן יתְהוֹן לְאֵת עַל יְדְכוֹן. וַיְהוֹן לַתְּפִלִּין בֵּין עֵינֵיכוֹן:
ד) וְלִמְדַתֶּם אֹתָם אֶת־בְּנֵיכֶם לְדַבֵּר בָּם
בְּשִׁבְתְּךָ בְּבֵיתְךָ וּבְלִכְתְּךָ בְּדַרְךָ וּבְשֹׁכְבְךָ
וּבְקוֹמְךָ: וַתְּלַפּוּן יתְהוֹן. ית בְּנֵיכוֹן לְמַלְלָא בְּהוֹן. בְּמִתְבָּךְ בְּבֵיתְךָ
וּבְמִהְךָ בְּאוֹרְחָא. וּבְמִשְׁכְּבְךָ וּבְמִקְיָמְךָ: וּכְתַבְתֶּם עַל־
מְזוּזוֹת בֵּיתְךָ וּבְשַׁעְרֵיךָ: וַתְּכַתּוּבְנוּן עַל מְזוּזֵינוּן.

— כס"י —

הציבי לך צינים: יט) לדבר בם. משעה
שהבן יודע לדבר, למדהו תורה צוה לנו
משעה (דברים לג, ז), שיהא זה למוד דבורו.
מכאן אמרו, בשהתינוק מתחיל לדבר, אביו
מסית עמו בלשון הקדש ומלמדו תורה,
ואם לא עשה כן הרי הוא פאלו קוברו,
שנאמר ולמדתם אתם את בניכם לדבר
בם וגו' למען ירבו ימיכם וימי בניכם:

לכם ארכא. ואם תאמרו והלא נתנה ארכא
לדור המבול, שנאמר (בראשית ו, ג) והיו ימיו
מאה ועשרים שנה, דור המבול לא היה
להם ממי ללמוד ואתם יש לכם ממי
ללמוד: יט) ושמתם את דברי. אף לאחר
שתגלו היו מצנים במצות, הניחו תפלין,
עשו מזוזות כדי שלא יהיו לכם חדשים
בשתחורו. וכן הוא אומר (ירמיה לא, כ)

שימו דבור (יט) לדבר בם. המנהג להפריד מעט ביניהם.

וּתְקַבְּעוּנֹן בְּסִפֵּי בֵיתְךָ וּבִתְרַעְךָ:

כא לְמַעַן יִרְבוּ יְמֵיכֶם וְיָמֵי

בְּנֵיכֶם עַל הָאָדָמָה אֲשֶׁר

נִשְׁבַּע יְהוָה לְאֲבֹתֵיכֶם

לֵתֵת לָהֶם כִּיְמֵי הַשָּׁמַיִם

עַל-הָאָרֶץ: בְּדִיל דְּיִסְגֹּן יוֹמֵיכֹן

וְיֹמֵי בְּנֵיכֹן. עַל אֶרֶץ. דְּקִים יי.

לְאַבְהָתְכֹן לְמַתָּן לְהוֹן. כִּיְמֵי שָׁמַיָא עַל

אֶרֶץ: ס (שביעי) עפטיד כב כִּי

תפסיד רס"ג

וּאֲבֹאֲבֹךָ: (כא) לְכִי תִטּוּל

אֲיִימָכֶם וְאֲיִימָם בְּנֵיכֶם. עַל־י

אֲלֶבֶד. אֲלֶדֶי קֶסֶם אֱלֹהִים

לְאֲבֹאֲבֹכֶם אֵן יַעֲטִיחֶם כְּאֲיִימָם

אֲלֶסְמָא עַל־י אֲלֶאֲרֶץ:

(כב) פֶּאֲנָכֶם אֵן חֲפְצֵי־תֶם גְּמִיעַ

הַדָּה אֲלוֹצֵאֵי. אֲלֶדֶי אֲנָא

אֲמַרְכֶם וְעַמְלָתֶם בְּהָא. בְּאֵן

תַּחֲבֹבוּ אֱלֹהִים רַבְכֶם. וְתִסְרִוּוּ פִי

גְּמִיעַ טְרָקָה וְתִלְזַמּוּהָ:

(כג) וְיִקְרֶץ אֱלֹהִים. גְּמִיעַ הוֹלָאֵי

אִם-שָׁמַר תִּשְׁמְרוּן אֶת-כָּל-הַמִּצְוָה הַזֹּאת

אֲשֶׁר אֲנִי מִצְוֶה אֶתְכֶם לַעֲשׂוֹתָהּ לְאַהֲבָהּ

אֶת-יְהוָה אֱלֹהֵיכֶם לְלַכֵּת בְּכָל-דְּרָכֵי

וּלְדַבְּקָהּ-בּוֹ: אַרְי אִם מִטֵּר תִּטְרוּן יֵת כָּל תִּפְקִידָתָא הָדָא.

דְּאֲנָא. מִפְקִיד יִתְכוֹן לְמַעֲבָדָה. לְמַרְחַס. יֵת יי אֱלֹהֵכֹן. לְמַהֲךָ בְּכָל

אוֹרְחֹן דְּתִקְנֹן קְדָמוּהֵי וּלְאַתְקַרְבָּא לְדַחֲלִיתִיה: כג וְהוֹרִישׁ יְהוָה

אֶת-כָּל-הַגּוֹיִם הָאֵלֶּה מִלְּפָנֵיכֶם וִירְשָׁתֶם גּוֹיִם

— רש"י —

שְׁלֵא יִשְׁתַּכַּח: לְלַכֵּת בְּכָל דְּרָכֵי. הוּא

רְחוּם וְאַתָּה תִּהְיֶה רְחוּם. הוּא גּוֹמֵל חֲסָדִים

וְאַתָּה גּוֹמֵל חֲסָדִים: וּלְדַבְּקָהּ בּוֹ. אֲבִשֵׁר

לְזַמֵּר בּוֹ. וְהֵלֵא אֵשׁ אוֹכְלָה הוּא. אֵלֵא הַדְּבַק

בְּתַלְמִידִים וּבְחֻכְמִים וּמַעֲלָה אֲנִי עֲלֶיךָ כְּאֵלוֹ

נְדַבְּקָתָ בּוֹ: כג וְהוֹרִישׁ ה'. עֲשִׂיתֶם מַה

שְׁעַלְיָכֶם אֲפִי אֲנִי אַעֲשֶׂה מַה שְׁעַלִּי:

זוֹלָק הַדְּקָדוּק: כג וּלְדַבְּקָהּ בּוֹ. הַבִּי"ת שֶׁל תִּיבַת בּוֹ רַפִּי וְכֵן הוּא בִירוּשָׁלַיִם דְּלֹא כַדְפוּסִים

וּכ"כ א"ת פֶּרֶשֶׁת נִצְבִים ע"ש:

כא לְמַעַן יִרְבוּ יְמֵיכֶם וְיָמֵי בְּנֵיכֶם. אִם

עֲשִׂיתֶם כֵּן יִרְבוּ. וְאִם לֹא יִרְבוּ. שְׁדַבְּרֵי

תּוֹרָה נְדַרְשִׁין מִכָּלֵל לְאוֹ הֵן. וּמִכָּלֵל הֵן לְאוֹ:

לֵתֵת לָהֶם. לֵתֵת לָכֶם אֵין פְּתִיב כְּאֵן. אֵלֵא

לֵתֵת לָהֶם. מִכְּאֵן נִמְצִינוּ לְמַדִּים תְּחִינֵת

הַמַּתִּים מִן הַתּוֹרָה: כג שָׁמַר תִּשְׁמְרוּן.

אֲזַהֲרֵת שְׁמִירוֹת הַרְבֵּה לְהוֹרֵר בְּתַלְמוּדוֹ

תפסיר רס"ג

אלאמם מן בין ידיכם. פורתתם אממא. אכתיר ואעצם מנכם: כד) וכל מוציע יטאה קדמכם יכון לכם. מן אלבר ואלבנאן ונהר אלפראת. ואלבחר אלכביר. יכון תכ'מכם. כה) לא יקף אנסאן בין ידיכם. בל פועכם וכ'ופכם. ילקיה אללה רבכם. עלי גמיע אלבלד אלדי תסלפונה. כמא ועדכם:

גדלים ועצמים מכם: ויתרין יי. ית כל עממיא האלין מן קדמיכון. ויתרתון עממין. רברבין ותקיפין מנכון: כד כל-המקום אשר תדרוך כף-רגלכם בו לכם יהיה מן-המדבר והלבנון מן-הנהר נהר-פרת ועד הים האחרון יהיה גבלכם: כל

אתרא. דתדרוך פרסת רגלכון. ביה דילכון יהי. מן מדברא ולבנן מן נהרא נהרא פרת. ועד ימא מערבאה. יהי תחומכון: כד לא-יתיצב איש בפניכם פחדכם ומוראכם יתן | יהוה אלהיכם על-פני כל-הארץ אשר תדרכו בה כאשר דבר לכם: לא יתעתד אנש קדמיכון. דחלתכון ואימתכון. יתין יי אלהכון. על אפי כל ארעא

דתדרכון בה. כמא דמליל לכון: ס ס ס

קיא פיסוקים סימן דעואל

רש"י

מה תלמוד לומר איש, אפלו כעוג מלך הבשן: פחדכם ומוראכם. והלא פחד הוא מורא, אלא פחדכם על הקרובים ומוראכם על הרחוקים. פחד לשון בעינת פתאום. מורא לשון דאגה מימים רבים: כאשר דבר לכם. והיכן דבר (שמות כג, כז) את אימתי אשלח לפניך וגו':

ועצמים מכם. אתם גבורים, והם גבורים מכם, שאם לא שישראל גבורים, מה השבח שמשבח את האמוריים לומר ועצמים מכם, אלא אתם גבורים משאר אמות והם גבורים מכם: כה לא יתיצב איש וגו'. אין לי אלא איש, אמה ומשפחה ואשה בכשפיה מנין, תלמוד לומר לא יתיצב מכל מקום. אם בן

חסלת פרשת עקב

ברכה ראשונה שקודם ההפטרה

בְּרוּךְ אַתָּה יְהוָה אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם. אֲשֶׁר בָּחַר, בְּנִבְיָאִים טוֹבִים. וְרָצָה
בְּדַבְרֵיהֶם, הַנְּאֻמִּים בְּאֵמֶת. בְּרוּךְ אַתָּה יְהוָה. הַבּוֹחֵר בַּתּוֹרָה,
בְּמֹשֶׁה עַבְדּוֹ, וּבִישְׂרָאֵל עַמּוֹ. וּבְנִבְיָאֵי, הָאֵמֶת וְהַצְדִּיק: (אמ)

הפטרה דוהיה עקב

בישעיה סימן מ"ט

א וְתֹאמַר צִיּוֹן עֲזַבְנִי יְהוָה וְאֲדַנִּי שְׁכַחְנִי: עַל דְּאָמַרְתְּ צִיּוֹן
סְלִיק שְׁכִינְתִּיהָ יי, מִנִּי: וַיִּי, רַחֲמֵנִי: ב הַתְּשַׁכַּח אֲשֶׁה
עוֹלָה מֵרַחֵם בֶּן-בְּטָנָה גַם-אֵלֶּה תִשְׁכַּחְנָה וְאַנְכִי לֹא
אֲשַׁכַּח: הָאִפְשָׁר דְּתַתְּנִישִׁי אֶתְתָּא, בְּרַה. מְלַרְחָמָא, עַל בַּר מְעָהָא.
אף אַם אֵלִיךְ, יִתְנַשֵּׁן: וּמִימְרֵי, לֹא יִרְחַקְנִיךְ: ג הֵן עַל-פְּפִים
חֻקְתִּיךְ חוֹמְתִיךְ נִגְדִי תִמְיֵד: הָא כֵּד עַל יְדִיךְ, אֶת צִירָא קְדָמִי.
שׁוֹרֵךְ לְקַבְלִי, תְּדִירָא: ד מִהֲרוּ בְּנִיךְ מְהֵרָסִיךְ וּמְחַרִּיבִיךְ מִמֶּנָּךְ
יֵצְאוּ: יוֹחוּךְ, יִבְנוּן חֲרָבְתִיךְ. מְפַגְרֵךְ וּמְחַרְבֵךְ, מִנִּיךְ יִגְלוּן: ה שְׂאִי-
סָבִיב עֵינֶיךָ וְרְאִי כָלֵם נִקְבְּצוּ בְּאוּ-לֵךְ חֵי-אַנִי נְאֻם-יְהוָה
כִּי כָלֵם כְּעַדִּי תִלְבְּשִׁי וְתִקְשְׁרִים כְּכֹלָה: ז קוֹפִי יִרְשָׁלַם סְחוֹר
סְחוֹר עֵינְךָ, וְחוּא. כָּל בְּנֵי עַם גְּלוּתִיךְ, מִתְּכַנְשִׁין וְאַתָּן לְגוּיךְ. קִים אֲנָא,
אָמַר יי. אַרִי כְּלֵהוֹן לִיךְ, כְּלָבוּשׁ דִּיקָר. וְעוֹבְדֵיהוֹן בְּגוּיךְ, כְּקִשׁוּט כְּלֵתָא:
ח כִּי חֲרַבְתִּיךְ וְשִׁמְמַתִּיךְ וְאַרְעֵךְ הֲרַסְתִּיךְ כִּי עַתָּה תִצְרִי
מִיּוֹשֵׁב וְרַחֲקוּ מִבְּלַעֲיךָ: ט אַרִי חֲרַבְתִּיךְ, וְצַדִּיּוּתִיךְ. וְאַרְעֵךְ,
מְפַגְרוּתִיךְ. אַרִי כְּעוֹ, תִדְחֲקִין מִיְתִיב: י וְיִתְרַחֲקוּן, מְסַלְעֵמְךָ: י אֲעוֹד
יֹאמְרוּ בְּאַזְנֵיךְ בְּנֵי שְׁפִלְיָךְ צִר-לִי הִמְקוֹם גְּשָׁה-לִי
יֹאשְׁבָה: יא מְכַעֵן יִמְרוּן, חַד חַד בְּגוּיךְ. בְּנֵי, עַם גְּלוּתִיךְ. עַק לִי אֶתְרָא,
רוּחַ לִי וְאַתִּיב: יב וְאִמְרַתְּ בְּלָבְבְךָ מִי יִלְד-לִי אֶת-אֵלֶּה וְאַנִי
שְׁכוּלָה וְגַלְמוּדָה גְּלָה וְסוּרָה וְאַלֶּה מִי גִדְל הֵן אֲנִי

זולק הרקדוק: ג חומתִיךְ. במארכה: נגדי. טפחא: ה גלה וסורה. אין פסיק בכל ספרי תימן:

נִשְׁאַרְתִּי לְבִדִּי אֱלֹה אֵיפֹה הֵם: וְתִימְרִין בְּלִבִּיד. מִן רַבִּי לִי, יֵת
אֲלִין. וְאַנָּא, תְּכֻלָּא וַיְחִידָא. גְּלִיָּא, וּמְטַלְטְלָא. וְאֲלִין, מִן רַבִּי. הָא אַנָּא,
אֲשֶׁתְּאֲרִית בְּלַחֲדִי. אֲלִין, אֵיכָא הוּוּ: ^ט כֹּה־אָמַר אֲדָנִי יְהוָה הִנֵּה
אִשָּׁא אֶל־גּוֹיִם יְדֵי וְאֶל־עַמִּים אָרִים נָסִי וְהִבִּיאוּ בְנֵיךָ
בְּחֶצֶן וּבְנִתְיָךְ עַל־כְּתֵף תִּנְשָׂאנָה: כְּדָנָן אָמַר, יי אֱלֹהִים. הָא
אֲגִלִּי בְּעַמְמִיָּא, גְּבוּרְתִּי. וְעַל מַלְכוּתָא, אָרִים נָסִי. וַיִּיתוּן בְּנֵךְ, בְּצַבִּין.
וּבְנִתְךָ, עַל פִּירוֹן יִתְנַטְלֵן: ^ד וְהָיוּ מְלָכִים אֲמֹנִיד וְשָׂרוּתִיהֶם
מִיַּנְיֻקְתֵיךָ אַפִּים אָרִין יִשְׁתַּחֲווּ לָךְ וְעַפְרָ רַגְלֵיךָ יִלְחֻכוּ
וַיִּדְעַתְּ כִּי־אֲנִי יְהוָה אֲשֶׁר לֹא־יִבָּשׁוּ קַוְי: וַיְהוּן מַלְכֵיָא,
תְּרַבְּיַנְךָ. וּמַלְכוּתְהוֹן, יִשְׁמֹשְׁנִיד. עַל אַפִּיהוֹן. עַל אַרְעָא, יִשְׁתַּחֲווּן לְמַבְעֵי
מַנִּיד. וְעַפְרָ רַגְלֵךְ, יִלְחֻכוּ. וְתִדְעִין, אָרִי אַנָּא יי. דְּלֹא יִבְהַתוּן צְדִיקָא,
דְּמַסְבְּרִין לְפָרְקֵי: ^י הֵיקַח מִגְּבוּר מַלְקוּחַ וְאִם־שָׁבִי צְדִיק
יִמְלִט: הָאֲפֹשֶׁר דִּיתְנַסִּיב מִגְּבָרָא, עַדִּי. וְאִם דְּשַׁבּוּ זְכָאִין, יִשְׁתַּיִּזְב:
^{יב} כֹּה־כֹה | אָמַר יְהוָה גַּם־שָׁבִי גְבוּר יִקַּח וּמַלְקוּחַ עָרִיין
יִמְלִט וְאֶת־יְרִיבֵךְ אֲנִכִּי אָרִיב וְאֶת־בְּנֵיךְ אֲנִכִּי אוֹשִׁיעַ:
אָרִי כְּדָנָן, אָמַר יי. אַף דְּשַׁבּוּ גְבָרִין, אֲתִיב. וְדַעְדוּ תְּקִיפִין,
אֲשִׁיזִיב. וְיֵת פְּרַעְנוּתֵיךְ, אַנָּא אֲתַפְרַע. וְיֵת בְּנֵךְ, אַנָּא אֲפְרוּק:
^{יג} וְהֶאֱכַלְתִּי אֶת־מוֹנִידֵךְ אֶת־בְּשָׂרָם וְכַעֲסִים דָּמָם יִשְׁכְּרוּן
וַיִּדְעוּ כָּל־בָּשָׂר כִּי אֲנִי יְהוָה מוֹשִׁיעַךְ וְגֹאֲלֵךְ אֲבִיר יַעֲקֹב:
וְאֲתִין יֵת בָּשָׂר דְּהוּוּ מוֹנֵן לִיךְ, מִיְכָל לְכָל עוֹפָא דְּשַׁמְיָא. וּכְמָא דְּמַתְרוּן
מִחֲמַר מְרִית כֵּן חֵית בְּרָא, מִדְּמַהוֹן תַּתְרוּי. וַיִּדְעוּ, כָּל בְּנֵי כְּסָרָא. אָרִי
אַנָּא יי, פְּרַקִּיד, וּמְשִׁיזְבִּיד, תְּקִיפָא דִּיעֲקֹב: ^{יד} כֹּה־כֹה | אָמַר יְהוָה אֲנִי
זֶה סֵפֶר כְּרִיתוֹת אֲמַכֶּם אֲשֶׁר שְׁלַחְתִּיהָ אוֹ מִי מְנוֹשִׁי
אֲשֶׁר־מְכַרְתִּי אֶתְכֶם לוֹ הֵן בְּעוֹנֵתִיכֶם נִמְכַרְתֶּם
וּבְפִשְׁעֵיכֶם שְׁלַחְתִּיהָ אֲמַכֶּם: כְּדָנָן, אָמַר יי. אִידָא הִיא אֲגַרְת
פְּטוּרִין דִּיהֵבִית לְכַנִּישְׁתְּכוֹן, אָרִי אֲתַרְחַקְת. אוֹ מִן גְּבַר דְּלִיהָ חוּבָא

קדמי, דוּבִינִית יתכון ליה. הא בחוביכון, אודפינתון, ובמרדיכון,
 אתרחקת פנישתכון: ^{טו} מדוע באתי ואין איש קראתי ואין
 עונה הקצור קצרה ידי מפרות ואם-אין-בי כח להעיל
 הן בגערתי אחריב ים אשים נהרות מדבר תבאש
 דגתם מאין מים ותמת בצמא: מדין שלחית נביי, ולא תבו.
 אתנביאו, ולא קבילו. האתקפדא אתקפדת גבורתי, מלמפרק. ואם לית
 קדמי חיל, לשיזבא. הא במוזופיתי, אחריב ימא. אשוי נהרין, מדברא.
 יסרון נוגיהון, מבלי מיא. וימותון, בצעותא: ^{טז} אלביש שמים
 קדרות ושק אשים כסותם: אכסי שמיא, כד בקבלא, וכסקא,
 אשוי כסותהון: ^{טז} אדני יהוה נתן לי לשון למודים לדעת
 לעות את-יער דבר יעיר | בפקר בפקר יעיר לי און
 לשמע פלמודים: ^{יז} אלהים. יהב לי, לישן דמלפין. להודעא.
 לאלפא לצדיקיא דמשלהן לפתגמי אוריתיה, חכמה. בכין, בצפר
 בצפר. מקדים, לשלחא נביוהי. מאים יתפתחון אדני חיביא, ויקבלון
 אלפן: ^{יח} אדני יהוה פתח-לי און ואנכי לא מריתי אחור
 לא נסוגתי: ^{יט} אלהים, שלחני לאתנבאה. ואנא, לא סריבית.
 לאחרא, לא אסתחרית: ^כ גוי נתתי למפים ולחיי למרטים
 פני לא הסתרתתי מפלמות ורק: גבי, יהבית למחן. וליסתני,
 למרטין. אפי, לא טמרית. מאתכנעו, ורוק: ^{כא} ואדני יהוה יעזר-לי
 על-כן לא נכלמתי על-כן שמתי פני כחלמיש ואדע כי-
 לא אבוש: ^{כב} ויי אלהים, סעיד לי. על כן, לא אתכנעית. על כן. שויתי
 אפי, תקיפין בטנרא. וידענא, ארי לא אבהת: ^{כג} קרוב מצדיקי
 מי-יריב אתי נעמדה יחד מי-בעל משפטי יגש אלי:
 קריבא, זכותי. מן ידין עמי, נקום פחדא. מן בעיל דיני, יתקרב לותי:
^{כד} הן אדני יהוה יעזר-לי מי-הוא ירשיעני הן כלם

